BISERICA
ORTHODOXĂ ROMÂNĂ

Jurnalu Periodicu Eclesiasticu

ANUL VII — № 5

MAĬ.

TABELA MATERIEĬ

BUCUREȘTI
TIPOGRAFIA CARŢILOR BISERICESCI
34, Strada Principatele-Unite, 34
1883.

ANUL VII. BUCURESCI MAIU 1883 No. 5.

BISERICA ORTHODOXĂ ROMÂNĂ

JURNALŬ PERIODICU ECLESIASTICŬ

APARE O DATA PE LUNA

„Predica cuvêntul“

II. Tim. IV. 2.

Petru Movilă

(Embleme)

Dela Petru Movilă nĭ-a maĭ rĕmasŭ şi treĭ embleme familiare, pre care noĭ le presentămŭ aicĭ lectorilor noştri. Cea întăia datéză dela 1628, adecă, anul întăiŭ al archimandriţieĭ séle în Lavra de Kiev; adoa dela 1630; şi a treia dela 1646, anume cu unŭ anŭ înainte de mórtea sea, când Petru Movilă era Metropolitŭ de Kiev şi Archimandritŭ al Lavreĭ.

Tus-trele emblemele se compunŭ din atribute comune, avêndŭ tot-o-dată şi câte ceva particularŭ :

In emblema întaia sus de tot vedemŭ pălaria de Archimandritŭ cu crucea stavropigiacă în frunte (a) şi aşeḑata pre cârja archimandriţésca, la drépta coróna Ţerilor române cu sabia şi buzduganul încrucişate şi la stânga vulturul bisantinŭ, aşeḑatŭ pre o coróna imperială, care ni arată, că Petru Movilă era decoborîtorŭ al Domnitorilor românĭ şi în rudire cu Imperatoriĭ bizantinĭ. In adoa vedemŭ aceléşĭ insigniĭ şi Mitra de Archimandritŭ, aşeḑată pe o cârjă egumenéscă. In atreia emblemă la acelaşĭ locŭ staŭ insigniile de Archimandritŭ al Lavreĭ între crucea şi cârja archierésca. Atât coróna românéscă, cât şi vulturul bizantinŭ aŭ de-desupt câte unŭ coĭfŭ, emblema nobleţeĭ bizantine, şi românescĭ.

(a) Vorbă grécă dela σταυρὸς = cruce şi πήγνυμι=înfigŭ. Usŭ vekiŭ usŭ în Biserica creştină, despre care maĭ special în biografia luĭ P. Movilă.

Tóte emblemele aŭ în partea dréptă mărcile Ţĕrilor romănescĭ; bourul şi vulturul încoronatŭ cu crucea în ciocu, semnul creştinaţeĭ, ĭar bourul cu caracteristica semi-lună, cu sórele şi o stea, şi cu unŭ inelŭ în nărĭ, unde se observă armele familieĭ Movilescilor.

La mijlocŭ doĕ săbiĭ încrucişate, care, dupre cum le înterpretaŭ Movilesciĭ, eraŭ armele familieĭ lor, transformate, cum vomŭ vedea, din armele luĭ Muciu Scevola, strabunul Movilescilor. De de-supt o cruce (a) între doĕ semi-lune, pre carea Movilesciĭ o eriditase dela familia Ciomartailor din Transilvania, prin Elisabeta, soţia luĭ Ieremia Movila.

La stânga trikiriul archierescŭ, care in cele doĕ embleme dintăiŭ represintă demnitatea de Metropolitŭ aluĭ George Movilă, unkiul, ĭar în atreia demnitatea de Metropolitŭ aluĭ Petru Movilă. De de-supt crucea, înfiptă în semi-luna, ca sĕmnŭ al triumfuluĭ creştinătaţeĭ asupra musulmanismuluı (b)

Literele de pre ambele laturĭ ale emblemelor sûntŭ nisce iniciale ale unor cuvinte şi anume :

In cele doĕ dintăiŭ; П = **Petru**, М = **Movilă**, В = **Vlacho**, М = **Moldovanŭ**, А = **Archimandritŭ**, К = **de Kiev**, Л = **Lavră şi** П = **Al Pecerscăĭ**. In atrea; Петръ = **Petru**, Могила = **Movila**, А = **Archiepiscopŭ**, М = **Metropolitŭ**, К = **Al Kievuluĭ**, Г = **Al Galiţieĭ**, Є = **Ecsarchŭ**, К = **Al Constantinupoluluĭ**, А = **Archimandritŭ şi** П = **al Pecerscăĭ**. —

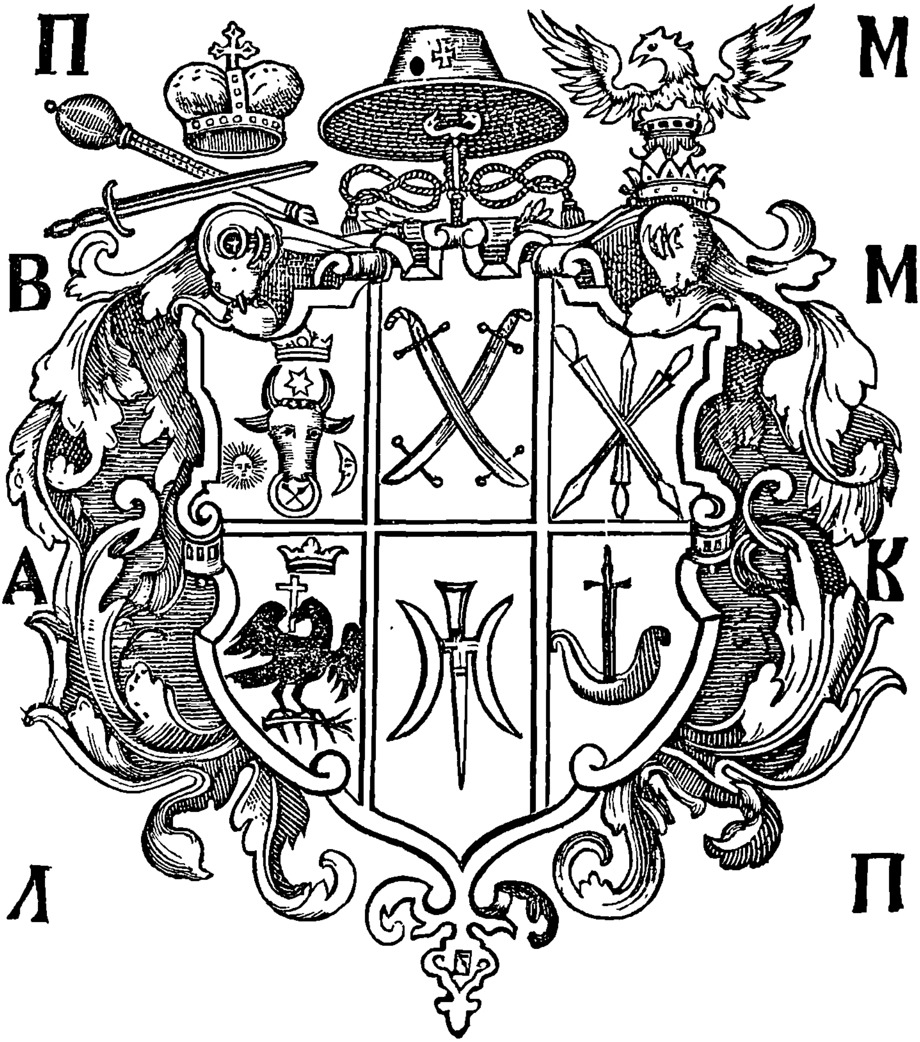
Şi în fine de desupt de tot Илїа = **Ilie**; de sigur numele csilografuluĭ.

Archim. Genadie Enăcénu.

(a) Vorbindŭ despre semnele emblemeĭ din stamba luĭ P. Movilă publicată prin No. III din anul curentŭ al Jurnaluluĭ, noĭ am credutŭ, că acestŭ sĕmnŭ este unŭ pumnalŭ. Acum sûntemŭ positivŭ informaţĭ, că el este o cruce, despre acestŭ semnŭ amĕruntimile în tocstul biografieĭ.

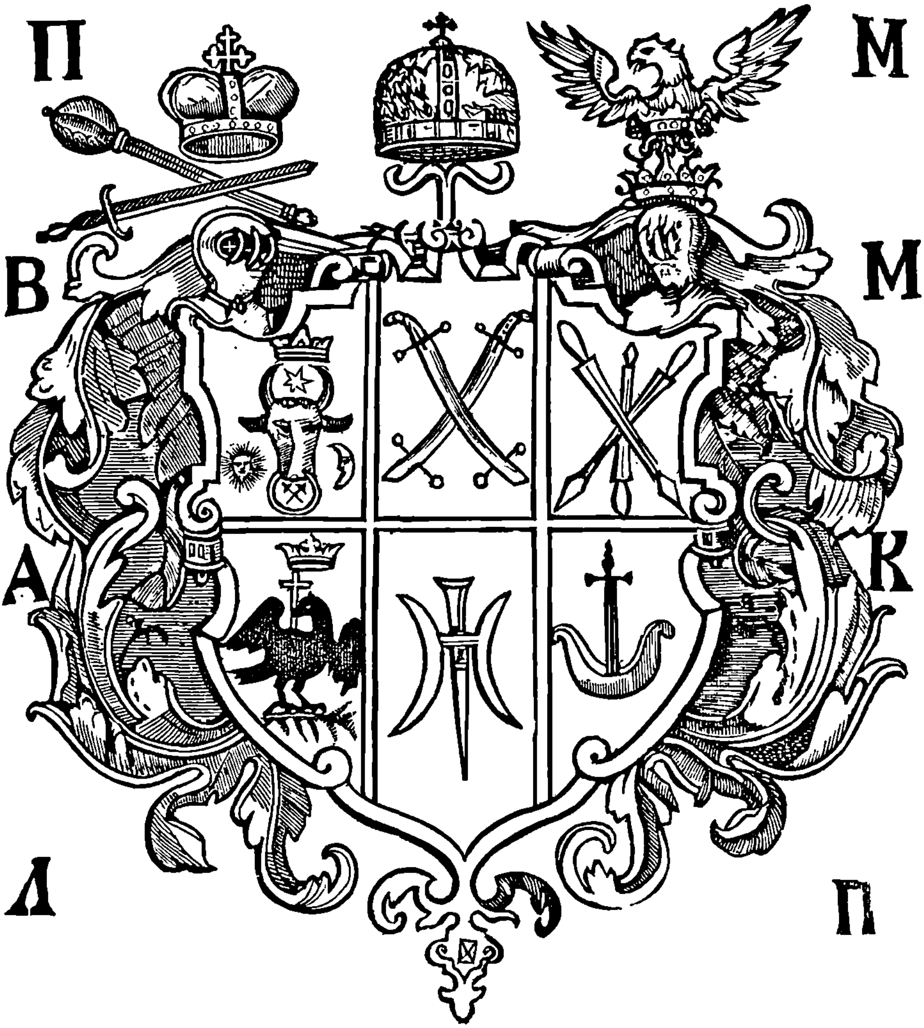
(b) Se crede în genere şi acéstă încă şi pre timpul luĭ P. Movilă, că semi-luna este emblema musulmanismuluĭ, ĭar înfigorea cruceĭ în semi-lună represintă triumful creştinătăţeĭ. Acéstă opiniune noĭ cutezămŭ a o numi eronată şi cu ajutorul luĭ D-ḑeŭ sperămŭ, că va veni unŭ timpŭ, când ne vomŭ da şi cuvintele, când vomŭ grupa într'unŭ articulŭ opiniunile savanţilor despre semi-luna musulmană şi acea din emblema Ţĕrilor nóstre, şi când vomŭ emite părerile nóstre şi asupra luĭ Іω. din titulatura Domnitorilor.

No. I.

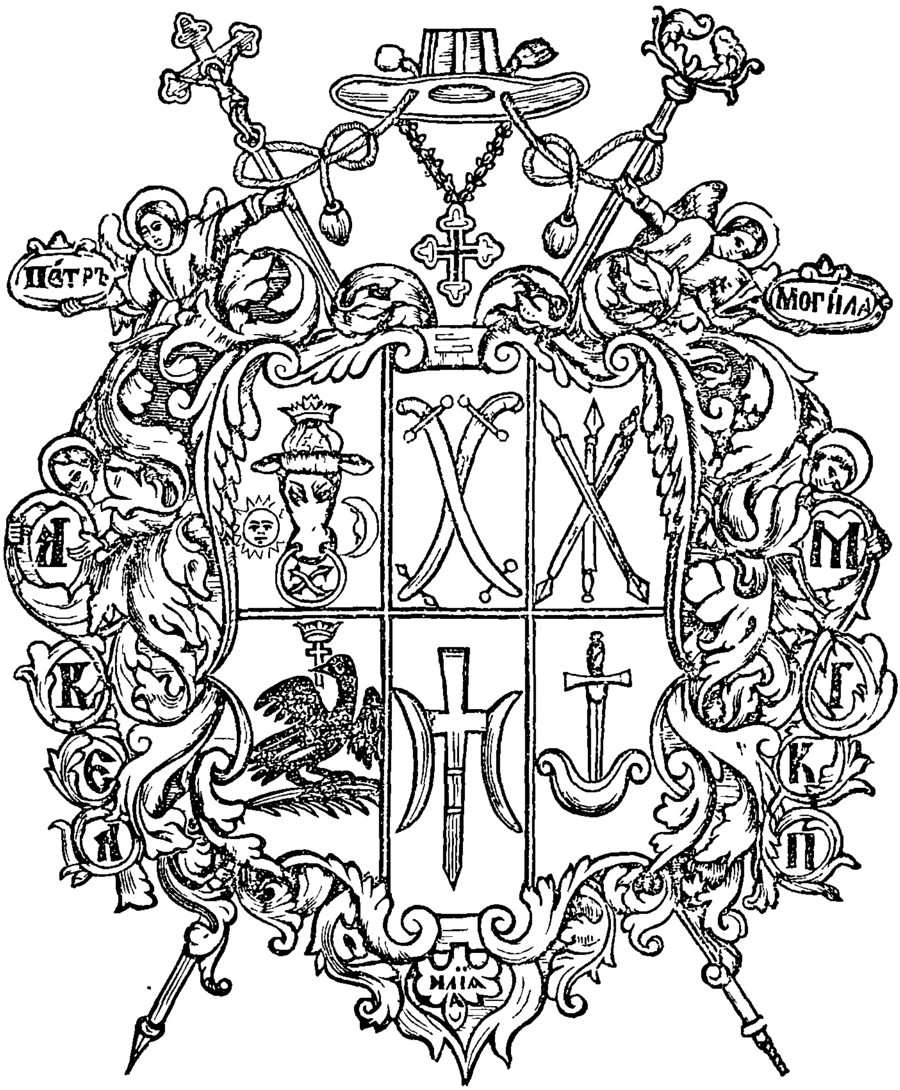
Emblema luĭ Petru Movilă, cum este ea representată în cartea, întitulată: «Поученій душеполезныхъ. Аввы Дороѳея = Invĕţăturĭ de sufletŭ folositóre ale luĭ Ava Doroteĭ». Kiev. 1628. —

No. II.

Emblema luĭ Petru Movilă, cum ea este representată în cartea, întitulată; «Имнологiй = Imnologiĭ». Kiev. 1630. —

No. III.

Emblema luĭ Petru Movilă, cum ea este representată în cartea, întitulată: «Евхологіонъ (Требникъ) = Enchologiu (Molitevnicŭ)». 1646. (Vezĭ Jur. No. I anul curentŭ, pag. 29—33).

Misteriul Eucharistieĭ.

(Urmare, vedĭ No. 8 din 1882)

Sub-stanța nevĕḑută a Misteriuluĭ Eucharistieĭ.

Realitatea presențeĭ luĭ Iisus Christos în acestŭ Misteriŭ.

Noĭ credem, că chiar în timpul când sânțitul servitor, care sevêrseșce Misteriul Eucharistieĭ, dupe porunca Mântuitoruluĭ, invocândŭ Sântul Spiritŭ asupra darurilor puse înainte, le bine-cuvintéză prin rugăciunea către Dumneḑeŭ tatal ḑicênd : *și fă adică pânea acésta cinstitŭ corpul Christosuluĭ tĕŭ, iar ce este în pacharul acesta cinstitŭ sângele Christosuluĭ tĕŭ, prefăcêndu-le cu Spiritul tĕŭ cel Sânt,* pânea și vinul în adevĕr se prefacŭ în corpul și sângele luĭ Christos prin supra-venirea Sântuluĭ Spirit, așa că, de și noĭ, și după acésta vedem pâne și vin pe sânta masă, dér însașĭ esența care e *nevĕḑută* pentru ochiĭ simțitorĭ, este adevĕratul corpŭ și adevĕratul sânge al Domnuluĭ Iisus, sub chipul însĕ al pâneĭ și al vinuluĭ. „Credem, ḑic ierarchiĭ Rĕsărituluĭ, că în acéstă sântă lucrare este presinte Domnul nostru Iisus Christos, nu simbolicŭ, nicĭ închipuitŭ (τυπικῶς, εἰκονικῶς) nu prin abondența charuluĭ, nu numaĭ cu asistența, precum aŭ ḑis uniĭ părințĭ despre Botezŭ, și nicĭ prin pătrunderea pâneĭ (κατ' ἐναργισμόν, per inpanationem), așa ca cum divinitatea cuvêntuluĭ ar intra în pânea

pusă înainte pentru Eucharistie sub-stanțialmente séŭ esențialmente (ὑποστατικῶς), dupre cum următoriĭ luĭ Luter nedemnŭ aŭ explicatŭ : Dér adevĕratŭ și realŭ, așa că după sânțirea pâneĭ și a vinuluĭ, pânea să preface, să transforméză în însușĭ adevĕratul Corpŭ al Domnuluĭ, care s'a născutŭ în Bitleem din pururea Fecióra Maria, s'a botezatŭ în Iordan, a pătimitŭ, a fost îngropatŭ, a înviatŭ, s'a înălțatŭ, șade d'a drépta luĭ Dumnedeŭ Tatal și are a se arĕta pre noriĭ ceruluĭ; iar vinul se priface și straforméză în însușĭ adevĕratul sânge al Domnuluĭ, care, în timpul suferințeĭ luĭ pre cruce s'a vĕrsatŭ pentru viața lumeĭ. Incă credem, că după sânțirea pâneĭ și a vinuluĭ remâne nu numaĭ singură pânea și vinul, ci însușĭ corpul și sângele Domnuluĭ, sub chipul și forma pâneĭ și a vinuluĭ" (Epist. Patr. de Kesarit Art. 17). In aceste cuvinte Biserica Orthodoxă arătatŭ mărturisesce : a) realitatea presențeĭ luĭ Iisus Christos în Misteriul Eucharistieĭ, și b) însușĭ chipul presenteĭ. *Realitatea presențeĭ* o mărturisesce în contra eroreĭ liberilor cugetătorĭ vechĭ (1) și noĭ (2), cu deosebire a reformaților, care învață că Christos nu este de loc presentŭ în Misteriul Eucharistieĭ, că pânea și vinul, și dupe sânțire. remân simple pâne și vin, și servescŭ namaĭ de simbolurĭ și chipurĭ séŭ semne ale corpuluĭ și sângeluĭ luĭ Christos; în câtŭ gustândŭ din ele, noĭ într'un chip năuntricŭ-spiritual, necumunicăm, prin credință, cu corpul și sângele luĭ Christ, ca cu o chrană spi-

(1) Ast-fel au fost : Docheţii (Ign. purt. de Dumnedeu Epis. ad Smirn. n. 7), Catharii (Moneta adv. Cath. et Vald. IV. 3, § 1), Paulicieni şi Bogomilii (Foţiŭ, Contr. Manich. 1. 7).

(2) Dintre care : Viclef, Ţvingli şi Calvin cu urmatorii lor; aseminea toţi socinienii şi raţionaliştii.

rituală (1). *Chipul presențeĭ,* anume prin schimbarea séŭ prefacerea pâneĭ și a vinuluĭ în corpul și sângele Domnuluĭ, să mărturisesce de Biserică în contra celor dise de Luter, cum că Christos de și în adevĕr este presentŭ în Misteriul Eucharistieĭ înse numaĭ prin pĕtrunderea pâneĭ și a vinuluĭ (per impanationem), care rĕmân cu totul neschimbate, și prin nevĕduta conființare cu aceste speciĭ a corpuluĭ și sângeluĭ sĕŭ (per consubstantiationem (2), iar nu prin schimbarea pâneĭ și a vinuluĭ în corpul și sângele luĭ. Învĕțătura Bisericeĭ Orthodoxe despre realitatea presențeĭ luĭ Iisus Christos în Misteriul Eucharistieĭ îșĭ are baza sa neclătibilă precum în Sânta Scriptură așa și în Sânta Tradițiune. Aci se referă :

I. Cuvintele promisiuneĭ luĭ Christos despre Misteriul Eucharistieĭ (Ioan VI. 27 — 68), care necesarminte trebue ale înțelege literal, iar nu în vre-un sens figurat (3).

1). În sens literal aŭ înțelesŭ acestea însușĭ Iudei către care a fost adresată convorbirea Mântuitoruluĭ. Când eĭ aŭ auditŭ dela El cuvintele : „*Eŭ sânt pânea viețeĭ care s'a pogorîtŭ din ceriŭ : Cine va mânca din acéstă pâne, viŭ va fi în vécŭ, și pânea care eŭ o voiŭ da, corpul meŭ este, pe care eŭ îl voĭ da pentru viața lumeĭ*“ (— 51), atuncĭ aŭ începutŭ a discuta între sine, nedumerindu-se despre posibilitatea acesteĭ minunĭ : „*Decĭ să pricea între sine Iudeiĭ dicênd : Cum póte acesta să-'șĭ dea nóuă Corpul sĕŭ să-'l mân-*

(1) Calvin Inst. IV, VI. n. 10 : Confes Helvet. 1. art. XXI; confes Galic. art. XXXVI; Confes. Belgie. art. XXXV

(2) Séŭ cum se exprimă luteraniĭ : Corpus Christi est in pane, cum pane sub pane.

(3) Cum voesc Protestanții.

căm (— 52)?" Şi ce ar însemna acéstă cértă a Iudeilor, dacă eĭ nu ar fi înţelesŭ cuvintele Mântuitoruluĭ în sensul literal?

2). Iisus Christos nu numaĭ nu a arătat Iudeilor, că eĭ nu înţeleg bine expresiunile luĭ, cum a făcutŭ în alte împrejurărĭ (Ioan. III. 3 —5; IV. 32; V. 13; VIII. 21, 32, 40; XI. 11; XVI. 18, 22; Math. XVI. 6; XIX. 24), ci din contră, încă cu maĭ mare putere şi respicatŭ a continuat cuvêntarea sa în acelaşŭ sensŭ *ḑicênd: „Amin, Amin ḑicŭ vóuĕ, de nu veţĭ mânca Corpul Fiuluĭ omuluĭ şi nicĭ veţĭ bea sângele luĭ, nu veţĭ avea viaţă întru voĭ. Cel-ce mănâncă Corpul meŭ şi bea sângele meŭ, are viaţă vecĭnică, şi eŭ îl voiŭ învia pre el în ḑioa de apoĭ. Că Corpul meŭ cu adevĕratŭ este mâncare şi sângele meŭ cu adevĕratŭ este bĕutura* (53 — 55) (1).

Cu deosebire este demn de notatŭ aci: a) aceea, ca Domnul rĕspunḑênd Iudeilor, începe cu cuvintele: *Amin, Amin,* care de ordinar se întrebuinţaŭ când cine-va voia a da cea maĭ puternică afirmare despre adeveritatea cuvintelor séle; b) că mâncarea Corpuluĭ şi a Sângeluĭ sĕŭ El o propune ómenilor ca ordonanţă positivă, neapăratŭ trebuitóre pentru primirea vieţeĭ eterne: „*De nu veţĭ mânca Corpul Fiiuluĭ Omuluĭ, nicĭ veţĭ bea Sângele luĭ, nu veţĭ avea viaţă întru voĭ. Cel-ce mănâncă corpul meŭ şi bea sângele meŭ, are viaţa vecĭnică*" (53 — 54); dar proprietatea uneĭ asemenea marĭ şi însemnate ordonanţă, cerea ca ea să fie exprimată simplu şi bine înţelésă de

(1) In genere se scie şi din alte inprejurărĭ că Mântuitorul, când Iudeiĭ înţelegeaŭ bine cuvintele luĭ, El, ne căutândŭ la certele şi obiecţiunele ascultătorilor, îşĭ exprima ideea înca cu maĭ mare putere şi claritate. Ioan. VIII. 56 — 58; X, 24 — 39; Math. IX. 2 — 6 etc.

toţĭ ómeniĭ, şi prin urmare în inţeles literal; c) În fine, espresiunele: „*Că Corpul meŭ cu adevĕratŭ este mâncare, şi sângele meŭ cu adevĕratŭ este băutură*" (—55). Aci adăugirea cuvêntuluĭ: *cu adevĕratŭ* (ἀληθῶς) pe de-o-parte dovedeşce perfecta indentitate între obiectele despre care se vorbeşce, iar pe-de-alta arată lĕmuritŭ, că Iudeiĭ care s'aŭ scandalizatŭ de promisiunea Mântuitoruluĭ a le da *corpul sĕŭ spre mâncare*, nu s'aŭ înşelatŭ în înţelegerea cuvintelor luĭ, şi că prin urmare în adevĕr El le-a promisŭ corpul şi sângele sĕŭ spre mâncare şi băutură.

3) Tot ast-fel aŭ înţelesŭ aceste cuvinte şi discipuliĭ luĭ Iisus, care se aflaŭ p'intre Iudeĭ, pentru care mulţĭ dintre eĭ, frăpându-se de ideea — a mânca corpul şi sângele Învĕţătoruluĭ lor, aŭ ḑis murmurând: *aspru este cuvêntul acesta. Cine póte să'l asculte pre El* (—60)? Şi Domnul pentru aĭ încredinţa în posibilitatea uneĭ ast-fel de mâncărĭ miraculóse, i-a făcutŭ atenţĭ la alt miracul — la miraculul inălţăreĭ séle la ceriŭ, pe care li'l punea înainte numaĭ în cazurile cele maĭ rarĭ, — ca pe cel maĭ puternicŭ argumentŭ despre puterea sa divină în predicarea adevĕrateĭ séle învĕţăturĭ (Ioan I. 50 — 51; Math. XXVI, 13, 64), „Iar sciind întru sine Iisus că cârtesc pentru acésta discipuliĭ luĭ, a ḑis lor: acésta vĕ sminteşce pre voĭ? Dar de veţĭ vedea pre Fiiul omuluĭ suindu-se unde era maĭ nainte"? (Ioan VI. 61 — 62).

4), In sensul literal aŭ înţeles cuvintele promisiuneĭ luĭ Chr. despre Misteriul Eucharistieĭ şi toţĭ dascaliĭ anticĭ aĭ Bisericeĭ: Climent Alexandrénul, Tertulian, Ciprian; Eusebie al Kesarieĭ (1), Grigorie Nisul, Va-

(1) Clim. Alex. Paedag. VI, 12; Strom. VI, 62; Tert. De resurr.

silie cel mare, Ión Chrisostom, Epifanie, Macarie (1), Ambrosiŭ, Ciril Alexandrénul, Augustin, ... Damascen etc; deaseminea și sinódele ecumenice din Ffes și din Constantinopoli II (2).

5). Expresiunea : *„a mânca corpul"*, când se întrebuințéză în sens figurat, în limba S-teĭ Scripturĭ tot-dé-una și peste tot locul însemnéză, „a cauza cel maĭ mare rĕŭ altuia, aĭ face cel maĭ mare necaz, nedreptate, cu deosebire al vorbi de rĕŭ, al cleveti" (Ps. XXVI, 2; Iov. IXX. 22; Mich. III, 3; Gal. V. 15), iar altă însemnare nu are. Prin urmare, dacă cuvintele promisiuneĭ luĭ Chr. despre misteriul Eucharistieĭ să iaŭ în sens figurat, — apoĭ ele vor însemna: cel ce mănâncă *corpul meu*, adecă cine'mĭ causézá cel maĭ mare rĕŭ, *„va avea viață vecĭnica"* !

Și din contra, *de nu vețĭ mânca corpul Fiuluĭ omuluĭ,* adică de nu vețĭ face cea maĭ mare nedreptate, nu vețĭ grăi de reŭ, și nu vețĭ defaima, *„viața vecĭnică nu vețĭ avea întru voĭ"* !... Dar cine nu desprețuesce aseminea combinare de ideĭ?

6) A lua aceste cuvinte ale luĭ Chr. în sens figurat, și a afirma — ca reformațiĭ — cumcă Domnul ar fi vorbit atuncĭ cu Iudeiĭ anume despre mâncarea și unirea spirituală cu El prin credință, este în fine nedrept și pentru aceea, că Chr. vorbesce aci ascul-

---

carn. 37. Cipr. De orat. Dominic. p. 421. ed. Baluz; Euseb. in Jes. 11. Ps. LXXX. 12.

(1) Gr. Nis. Contr. Eunom. Orat XI. t. II. p. 704, ed. Morel. Vas. M. în Psal. XLIV. n. 2; Chrisostom. Despre preoție III. 5; Epiph. haeres. LX. Macar. în Luc. XXIV; (în caten Mai IX. p. 707). Ambr. de fide IV, 6; de sacram. IV, 5; V, 1; Ciril Alex. în Abac. n. 48; August. ad. Eph. 1, 7; Teodorit H. E. 11; Leont. advers. Nestorian. VII, 3 (in Mai. IX) Damasc. Exp. credinței ortodoxe IV, 14.

(2) Sinod. Efes. Epist. ad Nestor. in Harduin. Act. Concil. t. 1. col. 1290; Const. II. Actio IV, col. 370,

tătorilor seĭ despre o mâncare cu totul nouă, din care eĭ încă nu mâncasă, și încă promite a le-o da și în viitor: *„Pânea pe care eŭ o voĭ da, corpul meu este, pe care eŭ îl voĭ da pentru viața lumeĭ“* (— 51).

Dar în numĕrul ascultătorilor Domnuluĭ se aflaŭ atuncĭ nu numaĭ ceĭ doĭ-spre-ḑece discipulĭ aĭ luĭ, ci și mulțĭ alțiĭ (—60 — 67), cari prin urmare creḑuse în El, și prin credința se cumunicase deja cu El, uninduse spiritualminte.

II. Istorisirea a câte treĭ Evangeliștiĭ, Matheĭ, Marcu și Luca despre instituirea Misteriuluĭ Eucharistieĭ deasemenea constată acéstа. Câte treĭ Evangeliștiĭ mărturisesc, că Domnul Iisus, în séra din urma, luând pânea a bine cuvântat'o, a frânt'o și împărțind'o discipulilor sĕĭ a ḑis: *„luațĭ mâncațĭ: acesta este corpul meŭ, care să frânge pentru voĭ: acésta să facețĭ întru amintirea mea,“* — și luând pacharul cu vinŭ și dând laudă luĭ D-ḑeŭ 'l a dat discipulilor ḑicênd: *„Bețĭ dintru acesta toțĭ: acesta este sângele meŭ al legeĭ ceĭ nouă, care pentru mulțĭ se varsă spre ertarea pĕcatelor* (Mateĭ. XXVI, 26; Marc. XIV, 22; Luc. XXII, 19). A părăsi și aci înțelesul literal al cuvintelor Mântuitoruluĭ, în care el așa de limpede arată, că sub chipul pâneĭ și al vinuluĭ în Misteriul Eucharistieĭ înțelege adevĕratul corp și sânge al luĭ, nu este nicĭ o bază; din contra totul ne impune ale primi în înțeles literal. Și

1) Demnitatea a însușĭ Mântuitoruluĭ. A admite cu liberiĭ cugetătorĭ, că Domnul ḑicênd discipulilor seĭ: *acesta este corpul meŭ* . . . și *acesta este sângele meŭ* . . . a voit propriŭ o exprima ideea: „acesta este simbol séŭ semn al corpuluĭ meŭ, și acesta este sim-

bol al sângeluï meŭ“ nu înseméză óre a admite că El prin ne esacta sa exprimare a pus în eróre pe Apostolï, și prin eï și pe întréga Biserica, care, dupre cum vom vedea, tot-dé-una a primit cuvintele amintite în înțeles literal, și pentru acea tot-dé-una a vĕdut în Eucharistie adevĕratul corpŭ și sânge al Domnuluï, iar nicï-de-cum simbole ale corpuluï și sângeluï luï ?

2) Înpregiurările, în care Christos a pronunțatŭ aceste cuvinte. El nu a pronunțat aceste cuvinte de cât numaï inaintea discipulilor seï aleșï, care s'aŭ învrednicit a audi de la El Cuvintele : *„voï amicïï meï sunteţï“* (Ioan. XV, 14. 15); le-a pronunțat în acel timp, când, dupe recunóscerea însușï discipulilor luï, El nu le vorbise în parabole, ci d'a dreptul : *„iată acum arătat grăeștï și nicï o pildă nu dicï“* (Ioan XVI, 29); le-a pronunțat în cele din urmă ore dinnaintea patimilor și a morțeï. Dar, dacă cuï-va este natural a'șï descoperi vre-o-dată amicilor sufletul sĕŭ și ale vorbi d'a-dreptul și lămurit, apoï acésta cu deosebire este la sfârșitul vieţeï.

3. Însemnătatea Eucharistieï. Domnul nostru Iisus Christos instituindŭ Misteriul Eucharistieï, a instituit cel maï mare Misteriŭ al Nouluï Aședământ, pe care a ordonat al sevêrși tot-dé-una (Luc, XXII, 19 și 20). Dar și însemnătatea Misteriuluï necesar pentru mêntuire, și caracterul séŭ proprietatea aședemêntuluï, precum și a ordonanțeï, cereaŭ ca el să fie exprimat cu totul lămurit și determinat, spre a nu provoca vre-o nedumerire séŭ eróre într'un lucru așa de însemnat.

4) Raportul cuvintelor Mêntuitoruluï cu cele dise

de Moisi la confirmarea V. Așeḑĕmênt. Când Domnul nostru Iisus Christos a instituit acest mare Misteriŭ spre semnul și întarirea Nouluĭ Așeḑămênt între Dumneḑeŭ și noul Israil, dând discipulilor seĭ pacharul, a ḑis : 1) *„acesta este sângele meu, al Așeḑămêntuluĭ celuĭ Nou“*. Tot așa a facut și Moĭsi, când, spre întărirea V. Așeḑămênt între Dumneḑeŭ și poporul Israiltén, luând sânge și stropind pe popor a ḑis : „acesta este sângele legătureĭ, ce Dumneḑeŭ a făcut cu noĭ“ (Ebr, IX, 20; Ex. XXIV. 8); Dar făra îndoială, Moĭsi a stropit atuncĭ cu sânge de vițel real (Ex. XXIV, 5), care pre închipuia sângele cel rescumpărator al Mieluluĭ junphiat pentru pacatele lumiĭ pe altar de cruce. Prin urmare și Iisus Christos a datŭ discipolilor sĕĭ în paharul așeḑamântuluĭ adevĕratul și realul sĕŭ sânge.

III. Invațatura Sântuluĭ Apostol Pavel despre Eucharistie, pe care o exprimă cu deosebire în douĕ locurĭ a epistoleĭ către Corintenĭ.

În primul locŭ, ferind pe creștiniĭ Corintenĭ de comunicarea cu păgêniĭ la mesele lor idolescĭ el ḑice : *„Iubițiĭ meĭ frațĭ, fugițĭ de servirea Idolilor. Ca celor înțelepțĭ grăescu; judecațĭ voĭ ceea ce eu grăescu. Paharul bine-cuvêntăreĭ pe care 'lu bine-cuvêntăm, aŭ nu este înpărtășirea sângeluĭ luĭ Christos? Pânea pe care o frîngem aŭ nu este împărtașirea corpuluĭ luĭ Csristos? Căcĭ o pâne, unŭ Corpŭ mulțĭ suntem; că toțĭ dintr'o pâne ne împărtășim . . . . Cele jertfite de păgânĭ, demonilor se jertfescŭ, iar nu luĭ Dumnezeŭ : decĭ nu voescŭ ca voĭ să vĕ faceți părtașĭ Demonilor. Nu putețĭ bea pacharul Domnului și pacharul demonilor; nu putețĭ fi părtași meseĭ Dom-*

nuluĭ și meseĭ demonilor" (I Cor. X, 14 — 17, 20 și 21). Evident că aci Apostolul presintă creștinilor ca neîndoibil și cunoscut de toțĭ, că, comunicându-se cu pacharul Domnuluĭ, eĭ se comunică cu sângele luĭ Christos, și fiindŭ părtașĭ pâneĭ séŭ meseĭ Domnuluĭ, eĭ se comunică cu corpul luĭ Christos, și pe lângă acestea îĭ chiamă chiar pe eĭ de martorĭ : *ca celor înțelepțĭ grăescŭ : judecațĭ voĭ cea ce grăescŭ* (*15*).

În al doilea locŭ, Apostolul vorbesce maĭ ântĕiŭ despre instituirea misteriuluĭ Eucharistieĭ, expunêndŭ faptul prin aceléșĭ cuvinte, și prin urmare în acelașĭ înțelesŭ literal, cum îl predaŭ și Evangheliștiĭ : „*Eŭ am luat de la Domnul, cea ce am și datŭ vouĕ, că Domnul Iisus în nóptea în care s'a vîndutŭ a luatŭ pâne, și mulțămindŭ a frântŭ și a dis : luațĭ mâncațĭ, acesta este corpul meŭ, care se frânge pentru voĭ; acésta să facețĭ întru amintirea mea. Deaseminea și paharul, dupĕ cină, dicênd : acest pachar legea cea nouĕ este întru sângele meŭ; acésta să facețĭ de câte orĭ vețĭ bea, între amintirea mea*" (I Cor. XI, 23 — 25). Iar dupĕ acésta adauge : „*Drept acea orĭ-care va mânca pânea acésta, séŭ va bea pacharul Domnuluĭ cu nevrednicie, vinovat va fi corpuluĭ și sângeluĭ Domnuluĭ. Ispitéscă-se dar omul pre sine, și așa din pâne să mânânce și din pachar să bea. Căcĭ cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, judecată luĭ șĭ mănâncă și bea, ne socotindu Corpul Domnuluĭ*" (27 — 29).

Pot fi óre cuvinte prin care să se exprime maĭ clar și maĭ direct, că Creștiniĭ, sub chipul pâneĭ și al vinuluĭ se comunică cu Corpul și Sângele Domnuluĭ ?

IV. Învățătura Sânților părințĭ și dascalĭ aĭ Bise-

riceĭ despre misteriul Eucharistieĭ, să începe din timpurile apostolice. Aşa de esemplu :

Sântul Ignatie purtatorul de Dumneḑeŭ ḑice : „Eĭ (docheţiĭ) se absţîn dela Eucharistie şi dela rugăciunĭ, nerecunoscândŭ ca Eucharistia este corpul Mântuitoruluĭ nostru Iisus Christos, care a suferit pentru pĕcatele nóstre, pre care Tatal l'a înviat dupĕ bunătatea sa" (1).

La Sântul martir Iustin cetim : „Noĭ primim acésta (Eucharistia) nu ca simplă pâne, nicĭ ca simplă băutură, ci cum Iisus Christos — Mântuitorul nostru, care s'a întrupat în Cuvêntul luĭ Dumneḑeŭ a avut pentru mântuirea nóstră şi corp şi sânge, chiar aşa, am învĕţat noĭ, şi mâncarea acésta asupra caria s'a pronunţat mulţămirea prin rugăciune... este însuşĭ corpul şi sângele luĭ Iisus Christos, care s'a întrupat" (2).

Sântul Irineŭ învaţă : „Cum pot eĭ (Ereticiĭ) să recunóscă că pânea asupra căreea s'a sevêrşit mulţemirea este corpul Domnuluĭ, şi acest pachar este pacharul sângeluĭ luĭ, dacă nu recunosc că El este Fiul Creatoruluĭ lumeĭ" (3) ?

Macarie Magnul, un presviter din Ierusalim († 256) ḑice : (În Eucharistie) nu este numaĭ chipul corpuluĭ şi al sângeluĭ, dupre cum óre-care orbiţĭ aŭ pretins, ci cu adevĕrat corpul şi sângele luĭ Christos. (4).

---

(1) Epist. ad. Smyrn. n. 7.
(2) Apolog. 1. n. 61. въ. хр. чт. 1825. XVII. 99.
(3) Adv. haeres. IV. 18. n. 4; cfr. n. 5.
(4) Apolos. adv. Theostenem. ethnic. lib. III, fragm. (în galland. III, 541).
Adevĕrul acesta îl susţin şi Sânţiĭ : Ciril al Ierusalimuluı, Ioan

V. Învățătura sinódelor ecumenice despre Misteriul Eucharistieĭ.

La sinodul I-iŭ ecumenicŭ părinţiĭ presenţĭ aŭ mărturisit: că „pe masa divină, noĭ nu trebue a vedea simplu pânea şi pacharul puse înainte, ci înălţindu-se cu mintea, trebue a înţelege prin credinţă că pe sânta masă stă *mielul luĭ Dumnedeŭ cel ce ridică păcatele lumiĭ* (Ióu I, 29), adus în jertfă de preoţĭ, şi primindul de adevăratul corp şi sânge a luĭ, trebue a crede că acésta este semnul învierei nóstre“. (1)

La al III-lea sinodŭ ecumenic în unanimitate s'a primitŭ şi aprobatŭ epistola Sântuluĭ Ciril al Alexandrieĭ către Nestoriu, scrisă din partea întreguluĭ sinodŭ local din Alexandria, unde între altele se dice: „Anunţând mórtea dupĕ corpŭ a unuia născutŭ Fiŭ al luĭ Dumnedeŭ, adecă a luĭ Iisus Christos, şi mărturisindŭ învierea luĭ şi înălţarea la cerŭ, noĭ săvêrşim în bisericĭ jertfa cea fără de sânge, şi astfel ne apropiem de misterele bine cuvêntăreĭ şi ne sânţim, comunicându-ne cu sântul corpŭ şi preţiosul sânge al Mântuitoruluĭ nostru Iisus Christos, şi priimindul nu ca corp ordinarŭ, — să nu fie — şi nu ca pe corpul omuluĭ celuĭ sânţitŭ şi unitŭ cu *Cuvêntul* dupe unitatea demnităţeĭ, ci ca pe adevĕratul de viaţă făcătorul şi propriul corp al însuşĭ *Cuvêntuluĭ*. Căcĭ El (Iisus Christos), ca Dumnedeŭ, fiind dupĕ natură viaţă, când s'aŭ făcut una cu propriul corpŭ, l'a făcutŭ făcător de viaţă. Şi pentru aceea de şi El ne

---

Chrisostom, Ambrosie al Medialanuluĭ, Sofronie al Ierusalimuluĭ, Ioan Damascen, Ipolit, Climent al Alexandrieĭ, Tertulian şi alţiĭ.

(1) Gelas. Cyzicen. Comment. in Acta concil. Nic. c. XXXI, Diatyp 5.

ḑice : *Amin Amin ḑic Vouĕ : de nu veţĭ mânca corpul fiuluĭ omenescŭ şi nu veţĭ bea sângele luĭ,* totuşĭ noĭ nu trebue a 'l socoti ca corpŭ omenesc, în totul asemenea nouĕ (căcĭ cum corpul omuluĭ după natura sa ar putea fi făcător de viaţă?), ci de adevĕratul şi propriul corpŭ al aceluia, care pentru noĭ s'a făcut şi numitŭ fiŭ omenescŭ (1).

Părinţiĭ sinoduluĭ VII Icumenicŭ aŭ mărturisit: „Nicĭ unul din trâmbiţele spirituluĭ, adica dintre Sânţiĭ Apostolĭ şi demniĭ de laudă părinţĭ aĭ noştrĭ, cari sĕvârşesc jertfa cea fără de sânge în amintirea suferinţelor Dumnezeuluĭ nostru şi a întregeĭ luĭ iconomiĭ, nu a numitŭ chipŭ (Εἰκόνα) corpul luĭ. Căcĭ eĭ nu aŭ primitŭ de la Domnul (învăţătura) de a ḑice şi a anunţa aşa, ci la auḑitŭ pre El bine — vestindŭ : *De nu veţĭ mânca corpul Fiuluĭ omenescŭ, nicĭ veţĭ bea sângele luĭ, nu veţĭ avea viaţă întru voĭ*; de asemenea : *cel ce manâncă corpul meŭ şi bea sângele meŭ întru mine petrece şi eŭ întru El;* şi iarăşĭ : *„Luaţĭ, mâncaţĭ acesta este corpul meŭ* . . . . iar nu a ḑis; Luaţĭ mâncaţĭ chipul corpuluĭ meŭ . . . . şi aşa este evidentŭ, că nicĭ Domnul, nicĭ Apostoliĭ, nicĭ părinţiĭ, jerfa cea fără de sânge adusă de preoţĭ, nicĭ o dată nu o aŭ numitŭ chipŭ, ci însuşĭ corpŭ şi sânge (ἀλλὰ αὐτὸ σῶμά καὶ αὐτὸ αἷμα). Şi de şi înainte de a se sevêrşi sânţirea, óre-căror dintre sânţiĭ părinţĭ li saŭ părut cuviincios ale numi antetypurĭ (ἀντίτυπα); dér dupĕ sânţire ele sunt corpul şi sângele luĭ Christos şi aşa se crede“ (1).

Silvestru B. Piteşténu.

(va urma)

(1) Concil. Ephes. P. II Act. 1 (p. 121. ap. Binium). Cfr. Cir, Alex. Opp. T. V. p, 11 p. 72, Lutet 1638.
(1) Concil Nic, II Act. VI, Lect. Epiphan. Diac,

Petru Movilă

(Biografia)

Familia Movilescilor și specialminte Petru Movilă este unul din *aristocrații* poporuluĭ românescŭ. Numimŭ pre Petru Movilă aristocratŭ, nu pentru că s'a născutŭ din nobila familie a Movilescilor, dar pentru faptele luĭ cele marĭ, respectiv de ortodocsie în genere. In secolul al XVII-lea propagandele protestante, alăturea cu cele ale Bisericeĭ române, daŭ luptele cele maĭ crâncene Bisericeĭ ortodocse. Sêrbiĭ și Bulgariĭ, aceștĭ representanțĭ aĭ ortodocsieĭ, îșĭ perduse de mult independența lor politică sub jugul celŭ strivitorŭ al musulmanismuluĭ, și eĭ, din causa lipseĭ totale de cultură, nu sciéŭ face nicĭ o distincțiune între ortodocsie și neortodocsie; de aicĭ posițiunea lor de mĕrŭ al discordieĭ pentru propagandele, venite din Occidentul Europeĭ. Româniĭ din Transilvania, fiindŭ sub influența elementuluĭ austro-ungarŭ, eminaminte catolicŭ și întrețesuțĭ de Sașiĭ și Unguriĭ ceĭ protestanțĭ, eraŭ la totŭ pasul tentațĭ, de a cădea din ortodocsie, maĭ ales că aceste propagande li-oferiaŭ plăcerile uneĭ culturĭ spirituale. Și aicĭ unia catolică, kĭar dela începutul seculuĭ al XVIII-lea, șĭ-a căpătatŭ o parte din acestŭ poporŭ, împărtășindu-lŭ întru cât-va de beneficiile cultureĭ occidentale; ĭar restul din acestŭ poporŭ a rĕmasŭ ortodocsŭ, ținêndŭ ortodocsia și maĭ ales formele eĭ cu acea caracteristică distinctivă a Românilor, de a ni se presenta și aicĭ conservatorĭ pĕnĕ la ecstremitate. Rômâniĭ din Țéra românéscă și Moldova ni se presintă în seculul al XVII-lea și ceĭ doĭ precedențĭ plinĭ de viéță, dar smăcinațĭ de luptele pentru independența lor politică. Turciĭ acum începuse așĭ uĭta de tractatele luĭ Mircea și ale luĭ Bogdan și se gândiaŭ la

tóte mijlócele, spre a transforma principatele în pașalâcurĭ. Dar lucrul nu era tocmaĭ așa de ușor, cum s'ar presenta la prima vedere. Românii în acestŭ seculŭ, avêndŭ a lupta cu treĭ inimicĭ politicĭ — musulmanismul, austro-ungurismul și polonismul, nu încetaŭ a se ţinea de consiliurile mareluĭ Stefan că „maĭ bine este a fi cu Turciĭ, de cât cu creștiniĭ, când nu se póte așĭ ţinea Ţéra cu sabia," dar iară-șĭ nu despreţuiaŭ cu totul elementul creștinescŭ, care îșĭ avea representanţiĭ politicĭ în Ţĕrile române — și anume elementul austriacŭ în persóna luĭ Michaĭ bravul și acelor de o convicţiune cu dînsul și elementul polonezŭ în persóna familieĭ Movilescilor. Nicĭ Movilesciĭ în Moldova și nicĭ urmașiĭ luĭ Michaĭ în Ţéra românéscă nu ni se maĭ presintă, ca predaţĭ esclusivaminte politiceĭ creștine; eĭ făcéŭ usŭ de acestŭ elementŭ numaĭ în casurile de cumpănă grea. Michaĭ alérgă la ajutorul Imperatoruluĭ Rudolf numaĭ în momentul, când armatele séle sûntŭ demicate de urdiile desproporţionate ale Turcilor, uniţĭ cu tatariĭ devastatorĭ; și Ieremia Movilă cere ajutorul luĭ Sigismund al III-lea al Polonieĭ atuncĭ, când, după caderea luĭ Aron vodă și a luĭ Răsvan, Turcia se prepară a pune pre tronul Moldoveĭ unŭ pașă. Se vede că provedinţa divina reservase Românilor unŭ rolŭ maĭ însemnatŭ, deși nu lipsitŭ de amărăciunĭ.

Dândŭ Rușilor Provedinţa divină de lucru a casă la dînșiĭ, și impunêndu-li rolul, ca în acestŭ seculŭ să se ocupe de sfărămarea cuĭburilor tătărescĭ, care făcéŭ devastarea Ţĕrilor românescĭ; și de altă parte, împingêndŭ polcurile moscovite spre Litva și Regatul Polonieĭ; încetul cu încetul Romaniĭ se vĕdŭ scutiţĭ de nimicirea lor din partea Tatarilor și începŭ a nu se maĭ putea bucura de ajutórele cancelarilor Regatuluĭ; pentru care și familia Movilescilor în decursul secululuĭ al XVII-lea se retrage în Polonia și renunţândŭ la totŭ, ce este românescŭ, se contopesce cu locuitoriĭ acesteĭ Ţĕrĭ. In partea spre Apus, Provedinţa divină dă nascere unuĭ noŭ Imperiŭ. Incă de pre timpul luĭ Michaiŭ Bravul Imperatoriĭ Austrieĭ, împinșĭ și de papiĭ Romeĭ, începŭ a privi cu dorŭ spre Românĭ și maĭ ales spre Ţéra lor; dar trebuéŭ supușĭ maĭ întâiŭ

Ungurii și printr'nșii Transilvania, pentru ca să se pótĕ ajunge la pólele de Rĕsaritŭ ale Carpaților și rîpele fertile ale Dunărei. In cât în decursul seculuļuĭ al XVII-lea istoria ni presinta pre Românĭ, lipsițĭ de speranța în creștinii din Austria, privațĭ de ajutórele Regilor și ale cancelarilor polonĭ, depărtațĭ încă de polcurile moscovite și numaĭ în contactŭ intermitentŭ cu câțĭ-va chatmanĭ căzăcescĭ, ĭar în fața lor avéŭ Imperiul celŭ formidabilŭ turcescŭ, care în mâna dréptă ținea iartaganul imperialŭ, iar în stânga nu maĭ avea tatărîmea devastatóre, ci grecimea corumpatóre, carea, cucerită de Filip, a coruptŭ falangele macedonene, supusa de Romanĭ, a lâncedițŭ cohortele poporuluĭ domnitorŭ și calcată de piciórele cailor arapescĭ aĭ Turcilor, a infiltratu și, infiltréză încă veninul disoluțiuneĭ în vinele furiosuluĭ arabŭ.

Éca, dupre opiniunea nóstră, tabloul politiceĭ ecsteriόre a Românilor din seculul al XVII-lea și aicĭ trebue să maĭ distingemŭ și nisce elemente curat românescĭ, aflătóre în sufletul Românilor și nutrite, ca nisce dorințĭ, în fundul inimeĭ lor; — voiescŭ să ḑicŭ dorulŭ pentru independența politică și afecțiunea pentru lege (ortodocsie). Turcia, în decursul seculului al XVII-lea, lucréză pentru fortificarea Imperiului în Țĕrile românesci, și pastrândŭ încă aparințele politice, cu începutul secululuĭ al XVIII-lea li impune Românilor nisce Domnitorĭ, de origine dintre adunăturile Fanaruluĭ, dar cariĭ încă dela despărțirea Bisericilor ișĭ arogase titlul de singuriĭ representanțĭ aĭ ortodocsieĭ. Aceștĭ fiĭ aĭ insulelor archipelaguluĭ grecescŭ, amestecațĭ cu adunăturĭ din Asia și cu resturĭ din aristocrația cea coruptă a Romanilor, venita în Bizanțiŭ după strămutarea Imperiuluĭ din Roma, aŭ datŭ nascere aceluĭ elementŭ, care sub masca ortodocsieĭ, dar în realitate fŏrĕ de religiune, aŭ servitu în mânele Turcilor de instrumente pentru nimicirea doruluĭ de independență al Românilor, și aŭ lucratŭ în cursŭ de unŭ seculŭ întregŭ la coruperea boerimeĭ ceĭ de arme a Românilorŭ și la înlocuirea eĭ printr'o aristocrație strĕină, plină de tóte deprinderele asiatice. In cât în Țĕrile românescĭ, la finele seçuluĭ al XVIII-lea și începutul celuĭ curentŭ, boerul romă-

nescŭ ajunsese a fi o clasă leneşă şi coruptă a societăţeĭ, care în relaţiunile eĭ politice cu ecsteriorul Ţĕreĭ îşĭ formulase macsima, că „capul plecatŭ nu-lŭ taie sabia“, ĭar în relaţiunile interne cu poporul se făcuse nisce ecsploatatorĭ abusivĭ şi nemiloşĭ. De aceia şi poporul la rôndul sĕŭ se anervase cu totul, fugêndŭ de óste, şi găsindu-şĭ scăparea de nevoile sociale în fugă peste Nistru, séŭ Dunărea (a) şi numaĭ din când în când şi, condusŭ de câte unŭ mazilŭ séŭ răḑĕşŭ, îlŭ vedemŭ protestândŭ cu mâna armată contra miseriilor sociale şi atuncĭ sub forma de haiducie. Acésta a fostŭ starea politico-socială, preparată Românilor de către Turcĭ, în decursul seculuļuĭ al XVII şi XVIII-lea, şi prin elementul fanariotŭ, care l'a rôndul seŭ se gândia ne'ncetatŭ la fundarea unuĭ imperiŭ grecescŭ cu centru de acţiune din Ţĕrile române, şi care între aceste nu uĭtă şi nu lasă nicĭ unŭ mijlocŭ ne'ntrebuinţatŭ pentru ecsplótarea economică a Ţĕrilor.

Scimŭ cu toţiĭ ce voiéŭ Greciĭ fanarioţĭ cu eteria dela 1821, şi acestŭ actŭ de fundare al Imperiuluĭ grecescŭ a fostu preparatŭ pre calea economică cu secule înainte. Maĭ întaiŭ, sub forma pietaţeĭ religióse, Greciĭ fanarioţĭ, vĕḑêndu ca nu potŭ şa-şĭ aserviascĕ Bisericele Românilor şi ale Ruşilor pre calea administrativă, aŭ recursu la mijlocul de ajutorare al ortodocsieĭ şi întreţinere a cultuluĭ religiosŭ din Orientul, celŭ strivitŭ de Musulmanĭ. Despre cultura şi sciinţa teologică nicĭ o vorbă; deşi propagandele catolice şi maĭ în urmă şi cele protestante câscigau terenul ortodocsieĭ pre fiecare ḑi. Odată Greciĭ fanarioţĭ, deveniţĭ stăpânĭ preste Bisericile de preste Dunărea — a Eladeĭ, Serbieĭ, Bulgarieĭ şi ale altor popóre, eĭ acelaşĭ lucru aŭ urmăritŭ şi cu Româniĭ, precum şi cu Ruşiĭ, dar nu şĭ-a ajunsŭ la scopŭ numaı din causă, că aicĭ dominaţiunea turcă nu era nelimitată. Dorul continuu al Românilor pentru independenţa Ţĕreĭ şi a Bisericeı lor şi polcurile moscovite, ţinêndŭ în respectŭ domnia

(a) Intre Nistru şi Bug şi în genere maĭ tótă Podolia rusécă de sudŭ este populatŭ cu coloniĭ românescĭ şi specialminte din Moldovenĭ; în óre-ce Serbia de astăḑĭ şi o parte din Bulgaria este preserată cu comune românescĭ, şi ele datéză maĭ tóte din seculul al XVIII-lea şi începutul celuĭ al XIX-lea.

necondiţionată a Turcilor, nu aŭ permisŭ niciĭ elementuluĭ fanariotŭ a se încuĭba în Bisericele şi Ţĕrile Românilor şi ale Ruşilor, deşi eĭ de mult cutrieraŭ aceste Ţĕrĭ sub masca tacsidurilor (a) religióse, dar în realitate cu scopul de a spiona laturele debile ale societăţilor şi apoĭ ale indica Turcilor, precum şi mijlócele, cum şi-ar fi pututŭ întări dominaţiunea lor în modŭ maĭ temeĭnicŭ. Şi în adevĕr, cu cât se înmulţescŭ tacsidurile religióse ale fanarioţilor în Ţĕrile române; cu cât Domnitoriĭ şi boeriĭ acestor Ţĕrĭ permitŭ elementuluĭ din fire corumpătorŭ, a se aşeḑa în Ţĕrile Românilor, pentru administraţiunea averilor câscigate; cu atâta vigórea românéscă scade, domniatele române devinŭ nestabile şi puterea turcéscă se întronéză prin elementul fanariotŭ maĭ întâiŭ în Bisericile Românilor şi în seculul al XVIII-lea şi pre tronurile Ţĕrilor. Ast-feliŭ, că dominaţiunea turcă în Ţĕrile Românilor s'a întăritŭ pre calea economică şi prin elementul fanariotŭ, în câtŭ Româniĭ, înstreinându-şĭ pentru unŭ seculŭ şi maĭ bine Bisericele lor şi perḑêndu-şĭ domniile cu o mare parte din averile Ţĕreĭ, şĭ-aŭ câscigatŭ, în virtutea decretuluĭ divinŭ, şi fórĕ scirea fanarioţilor; *titlul de mântuitorĭ aĭ cultuluĭ religiosŭ din Biserica ortodocsă de Orientŭ.*

Româniĭ aŭ şi unŭ altŭ titlu faţă cu ortodocsia; adică că eĭ aŭ colucratŭ la formularea doctrineĭ ortodocse şi la specificarea eĭ, faţă cu doctrina catolică şi cea protestantă. Noĭ am arătatŭ maĭ sus, că în Ţĕrile Românilor, pre lôngă partida, ce credea a face fericirea Ţĕrilor prin Turcĭ, ecsista şi o altă partidă, carea avea convicţiunea că Româniĭ potŭ să-şĭ ducĕ viéţa numaĭ în relaţiunĭ cu creştiniĭ. Unul din membriĭ acesteĭ partide era şi familia Movilescilor, carea maĭ întâiŭ cu Unguriĭ, apoĭ cu Poloniĭ căuta a face fericirea Ţĕrilor lor. Eĭ bine, nu departe de Moldova, în Regatul Poloniеĭ, ecsista oraşul Liov, care avea o mônăstire ortodocsă şi unŭ colegiŭ însĕmnatŭ. Acéstă mônăstire cu colegiul eĭ îşĭ

(a) Vorbă grécă din dialectul vorbitorŭ şi însĕmnéză călĕtoria, pre carea o facŭ călugĕriĭ grecĭ cu scopŭ religiosŭ, de închinăciune la locurile sânte, séŭ de a aduna milostenie. Ea vine de la cuvêntul vekiŭ τάξις = ordine, şi aicĭ represintă ordinea, ce o ţinŭ caravanele în călĕtorie.

datoresce viéța sa istorică persónelor din Moldova, care își avéŭ radimulŭ politicŭ în creștinismŭ și tot din acéstă mônăstire și din colegiul eĭ aŭ eșitŭ maĭ mulțĭ barbațĭ, cariĭ aŭ ținutŭ peptŭ propagandelor protestante și maĭ ales celor catolice; și Provedința divină a bine-voitŭ, ca unul din disciuliĭ acesteĭ scóle ortodocse să fie și Petru Movilă și maĭ în urmă la 1643 discipulul scóleĭ de Liov să devinĕ parintele ortodocsieĭ moderne, autorul confesiuneĭ, carea a făcutŭ distinctă doctrina Bisericeĭ ortodocse de doctrinele celoralalte Bisericĭ și a astupatŭ gura propagandelor, care pretindéŭ, că Biserica ortodocsă nu are o doctrină proprie. Dar pentru ca să înțelegemŭ și maĭ bine rolul Movilescilor față cu Téra lor, precum și cu ortodocsia, să recurgemŭ și la documentele mônăstireĭ, séŭ ale „frațieĭ“ de Liov.

La anul 1560, Ieremia Movilă, unkiul luĭ Petru Movilă, fiindŭ abia chatmanŭ alŭ Moldoveĭ, a trimisŭ ajutóre bănescĭ acesteĭ mônăstirĭ ortodocse, declarândŭ că și în viitorŭ e gata, a da totŭ ajutorul, pentru construcțiunile, ce mônăstirea voia a întreprinde (a). Incă maĭ nainte de rădicarea luĭ Ieremia Movilă pre tronul Moldoveĭ, 1596, el șĭ-a împlinitu cu sânțenie promisiunea. In anul 1591 Ieremia a datŭ tóte spesele bánescĭ pentru zidirea Bisericeĭ ceĭ marĭ din acéstă mônăstire cu chramul Adormirea Maiceĭ Domnuluĭ. La 1593 Ieremia Movilă a tramisŭ acesteĭ mônăstirĭ sume considerabile pentru terminarea construcțiunilor (b). La 1598 trămite banĭ în treĭ rândurĭ, și anume de doĕ orĭ câte cincĭ sute de galbenĭ și odată o mie de zlotĭ polonejĭ (c). Cincĭ sute de galbenĭ unguréscĭ și o mie de zlotĭ polonejĭ în anul 1599 (d). Alta mie de zlotĭ polonejĭ la 1601 (e). Cincĭ-sute de acelașĭ feliŭ de monede îĭ tramite Ieremia Movilă în anul 1602 (f).

(a) Tetrada, (ca-tul, de veniturĭ și keltuele pentru 1560 a „frățieĭ“ de Liov comp. chronica „frățieĭ“ de Liov, la acestŭ anŭ, publicată de Zubrițki în jurnalul Ministeriuluĭ Instrucțiuneĭ publice din Petersburg. 1849.

(b) Chronica citată anul 1591 și 1593.

(c) Manuscriptele Archiveĭ de Liov A. Ю. 3. și P. t. I. No. 222. I—II. —

(d) Manuscript. idem. T. I. No. 222 III—V.

(e) Ibid. No. 222. IX.

(f) Ibid. No. 222 XI.

O mie de galbenĭ în 1603 (a). Aceiașĭ sumă în 1604 (b). Doĕ miĭ de galbenĭ în 1605 (c), și o mie cincĭ sute de galbenĭ în 1606 (d). Pre lôngă ajutórele bănescĭ, Ieremia Movilă, ca și ceialalțĭ membri aĭ partidelor din Țéră, a întrebuințatŭ și înrîurirea sa politică față cu Regiĭ Polonieĭ și pentru folosul ortodocsieĭ din Liov. Fiindŭ în relațiunĭ politice fórte bune cu Regele Sigismund al III-lea; și avêndŭ de ginerĭ maĭ mulțĭ magnațĭ polonejĭ; Ieremia Movilă nu numaĭ că a înlăturatŭ orĭ-ce atacurĭ din partea propagandelor contra „frățieĭ" de Liov, dar i-a câscigatŭ maĭ multe privilegiĭ (e) și a liniscitŭ pre Episcopul de Liov-Gedeon, care începuse o persecuțiune furiósă contra mônăstireĭ și maĭ ales a colegiuluĭ (f). —

Asemenea luĭ Ieremia Movilă s'a purtatŭ cu „frăția" de Liov și Simeon Movilă, părintele luĭ Petru Movilă. La 1591, fiindŭ chatmanŭ și pârcălabŭ de Chotin, a contribuitŭ împreună cu fratele sĕŭ la construirea Bisericeĭ din mônăstirea de Liov (g). Devenindŭ Domnitorŭ alŭ Moldoveĭ, la 1607 trămite, după cererea luĭ Ieremia Movilă, o mie de zlоțĭ polonejĭ, promițêndŭ tot-o-dată, că va ajuta și pe viitorŭ (h). In anul urmatoru, adecă 1608, Simeon Movilă trămite ĭarășĭ o mie de zloțĭ polonejĭ (i). In chronica și actele, publicate de cătrĕ comisia archeografică din Petersburg, prin Zubrițki, se întâlnescŭ o mulțime de fapte charitabile ale Movilescilor, efectuate la finele secululuĭ al XVI-lea și începutul celuĭ al XVII-lea, în favórea „frățieĭ" din Liov (j). Și aceste ofrande avéŭ cu atâta maĭ mare valóre, căcĭ ele se efectuaŭ, dupre

(a) Ibid, XII.
(b) Ibid. XV.
(c) Ibid. XVII.
(d) Ibid. XVII.
(e) Chronica „frățieĭ" de Liov la anul 1593. Manuscript. A, Ю și 3, P. t. I. No. 222 I. V. —
(f) Manuscript. No. 222. I. —
(g) Locul citatŭ la Ieremia.
(h) Manuscript. No. 222 XVIII.
(i) „Tetrada" (caetul) de keltuele și veniturĭ a „frățieĭ" de Liov. Manuscriptŭ. aflătorŭ în Archiva institutuluĭ sub No. 416. —
(j) Supplem. ad hist. Russiae monumenta N-le CLXXXIX, CXCII, și Chronica „frățieĭ" din Liov sub aniĭ 1610, 1611, 1613, 1627. și 1628.

espresiunile unuĭ manuscriptŭ din archivă, în timpurĭ „când în Ţéră era lipsă şi neajunsŭ din causa resbóielor“.

La rôndul lor şi fraţiĭ din Liov s'aŭ arătatŭ tot-dé-una recunoscĕtorĭ tuturor membrilor familieĭ Movilescilor. Fiindŭ, cum vomŭ vedea, instructoriĭ şi aĭ luĭ Petru Movilă, eĭ nu încetaŭ de a veni în ajutorul Movilescilor scăpataţĭ kĭar cu banĭ (a). In timpurile turburărilor politice din Ţĕrile române, „frăţia“ din Liov a ascunsŭ averile luĭ Moĭsi Movilă, fratele luĭ Petru Movilă, în criptele mônăstirescĭ (b). Când membriĭ familieĭ Movilescilor visitaŭ mônăstirea, fraţiĭ din Liov daŭ în onórea lor bankete strălucite (c). Ecsprimaŭ recunoscinţa lor kĭar prin scrisorĭ publice (d). Dedicaŭ familieĭ Movilescilor cărţile, care se tipăriaŭ în tipografia „fraţieĭ“, *scăpătaţĭ=sărăciţĭ* (e). Aŭ întrodusŭ numele tuturor Movilescilor în sinodicul mônăstireĭ (f). Iar când s'a terminatŭ construcţiunea Bisericeĭ celeĭ marĭ din mônăstire, atuncĭ fraţiĭ din Liov aŭ regulatŭ de s'aŭ săpatŭ inscripţiunile următóre cu litere de auru:

«Ясно свѣтлыя двоица воеводъ Молдавскихъ паметь Іереміи, Симеона, ктиторей церкви (g).»	«In memoria prea luminateĭ domniĭ a voevoḑilor moldovenĭ, Ieremia şi Simeon, ctitoriĭ bisericeĭ».

Apoĭ în cupola Bisericeĭ, pre lôngă doĕ inscripţiunĭ, din care una se referă la Sigismund III, Regele Polonieĭ şi alta la cnézul Teodor Ivanovicĭ, ecsistă şi o a treia, care suna astŭ-feliŭ:

»Ясно свѣтлый господарь воевода Молдавскій, Міронъ Барновскій свершитель церкви» (h).	«Prea luminatul Domnŭ, voevodul Moldoveĭ, Miron Barnovski, care a terminatŭ Biserica».

(a) Manuscript. A. Ю şi З. P. t. I No, 222 IV, IX.

(b) Chronica „frăţieĭ“ de Liov la anul 1624. —

(c) Caetul de veniturĭ şi keltuele al frăţieĭ de la anul 1613. —

(d) Mauuscript. cu copiile de epistole din seculul al XVI, şi XVII.

(e) Октоихъ, сирѣчь осмогласникъ. Liov 1630, este dedicatŭ luĭ Miron Movilă Barnovski. La 1633 „frăţia“ a făcutŭ luĭ P. Movilă unŭ panegiricŭ cu ocasiunea suireĭ luĭ pre tronul Metropolieĭ de Kiev,

f) Sinodicul, ce se păstrézā în archiva institutuluĭ de Liov.

(g) Acéstă inscripţiune se găsesce în chronica luĭ Zubriţki la pag. 272. Noĭ o dămŭ aicĭ dupre D. C. Golubev. Странникъ. 1882. Ianuarie pag. 12. —

(h) Странникъ id. pag. 13.

Din cele precedente pentru familia Movilescilor în genere resultă, că acésta familie a Moldoveĭ făcea parte din partida. *care punea speranța Țĕreĭ lor în statele creștine și specialminte în Regatul Poloniei.* De altă parte, acésta familie aristocratică a Moldoveĭ, ca tóte familiile românescĭ marĭ, ținea și la *legea Țĕreĭ lor, adică la ortodocsie;* dar eĭ nu vedéŭ ortodocsia nicĭ la Ierusalem, precum și nicĭ la Aton, ca Româniĭ, ce înclinaŭ cătrĕ Turcia, ci în mônăstirea fraților din Liov, de unde, cum vomŭ vedea în biografia luĭ Petru Movilă, a eșitŭ „Mărturisirea ortodocsă", carea a stabilitŭ distincțiunea confesiuneĭ ortodocse de cea catolică și protestantă.

Să întrămŭ de acum în espunerea biografieĭ luĭ Petru Movilă, începêndŭ kĭar cu numirile acestuĭ bărbatŭ mare al Bisericeĭ ortodocse, și care tot-o-dată pĕnĕ la finele viețeĭ séle n'a încetatŭ a se mândri cu titlul de Vlacho-Moldovanŭ, séŭ românŭ.

I.

Numirile luĭ Petru Movilă. Petru Movilă îșĭ are doĕ nume, unul din botezŭ și altul ereditatŭ dela familia sa; și ambele luĭ numirĭ ne presintă câte unŭ interesŭ istoricŭ. Numirea de Petru este provenită din botezŭ, și cu totŭ usul Bisericeĭ ortodocse, ca la călugărirea uneĭ persóne să-i-se skimbe numele, păstrându-se numaĭ iniciala numeluĭ, Metropolitul Iov al Kievuluĭ, călugĕrindŭ pre Petru Movilă în Lavra de Kiev, nu ĭ-a skimbatŭ numele de Petru, lăsândŭ ca și după călugĕrire să se numiasca cu numele din botezŭ, adecă tot Petru. Dar aicĭ adăugamŭ, că unŭ asemenea fenomenŭ se observă și cu altă persónă din familia Movilescilor, — George Movilă, care la 1589 a devenitŭ Metropolitŭ al Moldoveĭ. In cât nu e curiosŭ, că la finele seculuuĭ al XVI-lea și începutul celuĭ al XVII-lea skimbarea la calugĕrire a numeluĭ celuĭ, ce se călugĕria, nu era observata cu rigóre.

In privința numeluĭ de Movilă avemŭ doĕ versiunĭ. Una

este a cronicaruluĭ Ioan Niculcea, şi alta a luĭ Okolski, scriitorŭ polonŭ de la 1641, care este nu numaĭ contimpuranŭ luĭ Petru Movilă, dar kĭar şi-a priimitŭ notele dela membriĭ familieĭ Movilescilor şi anume din casa Aneĭ, vara primară a luĭ Petru Movilă şi fiica luĭ Ieremia Movilă, ce era maritată în Polonia după Macsimilian Przerebski. Dar maĭ respicat.

Ioan Niculcea în „Precuvêntarea“ letopiseţuluĭ sĕŭ, făcêndŭ critică asupra chronicelor luĭ Miron şi Nicolaĭ Costin, observă, că cu nedreptul numescŭ aceştia basmă împrejurarea istorică, în care aprodul Purice a fostŭ numitŭ de Stefan celŭ mare Movilă (a). Şi anume, în timpul resbeluluĭ Moldovenilor cu Unguriĭ, dela 1486 Martie 6, conducêndŭ bătalia însuşĭ Stefan, i-a cădutŭ calul, şi aprodul Purice, care nu era departe de Domnul sĕŭ, s'a apropiatŭ de Stefan, i-a oferitŭ calul sĕŭ şi punêndu-se în genunkĭ, i-a disŭ : „Dă-mĭ voie, Dómne, ca să-ţĭ slujescŭ în locŭ de dîmbŭ“. Stefan, punêndŭ unŭ piciorŭ pre genunkiul luĭ Purice, cu celalaltŭ s'a aruncatŭ pre calŭ. Atuncĭ Stefan i-a rĕspunsŭ luĭ Purice : „Din dîmbŭ am să te facŭ Movilă“. După terminarea resboiuluĭ, în care aproduluĭ Purice ĭ-a succesŭ, ca să omóre kĭar pre Craiut, conducĕtoruluĭ oştilor unguresci, Stefan întorcêndu-se la Suciava, a kĭematŭ pre Purice şi în presenţa caseĭ séle s'a esprimatŭ : „Tu pentru unŭ timpŭ mi-aĭ servitŭ de dîmbŭ, *eŭ te înalţŭ în movilă, şi de acum tu te veĭ numi cu acestŭ nume.* In timpul rĕsboiuluĭ tu mi-aĭ datŭ calul tĕŭ, eŭ te recompensezŭ cu cincĭ moşiĭ. Tu mi-aĭ datŭ capul luĭ Craiut, eŭ te felicitezŭ cu funcţiunea de mare armaşŭ (b) şi îţĭ daŭ de femeie pre fiica pârcălabuluĭ de Roman, pre care l'a ucisŭ Unguriĭ“ (c) Éca tradiţiunea faptuluĭ, care dupre Niculcea a

(a) Letopisețelo Țĕreĭ Moldoveĭ M. Cogălnicénu. Iaşĭ 1846. t. II, pag. 196.

(b) Armaşiĭ Moldoveĭ de ordinarŭ se râdicaŭ pĕnĕ la 60 şi aprodul Purice a devenitŭ maĭ mare peste ceĭ 60 de armaşĭ. Obligaţiunea armaşilor consta în esecuţiunea decretelor domnescĭ, relative la pedépsa cu mórte. Sub conducerea armaşuluĭ celuĭ mare se aflaŭ „Tubulcaniĭ“ séŭ muzicanţiĭ armatelor. Funcţiunea armaşuluĭ celuĭ mare făcea parte din funcţiunile de clasa întâia.

(c) Ion Niculcea locul cit. şi Румынскія государства Молдавін и Валахіи. Palauzov S. p. b. 1859 pag. 79.

determinatŭ numele de familie al Movilescilor şi el are în favórea sa acea împrejurare istorica, că documentele, publicate pênĕ acum, nu cuprindŭ numele de Movila maĭ 'nainte de anul 1499, adécă o dată posterióra faptuluĭ istoricŭ de maĭ sus.

Maĭ 'nainte de a espune şi versiunea luĭ Okolski despre originea numeluĭ Movilescilor, credemŭ necesarŭ a deskide aicĭ o parentesă, spre a stabili nisce amărunţimĭ istorice. Intâiŭ observămŭ, că numele de Movilă este, dupre cum ni-lŭ redă Okolski, unŭ supra-nume, provenitŭ dintr'o împrejurare istorică; lucru, ce s'a întâmplatŭ, şi cu strabunul Movilescilor „Muciu Scævola", care a fostŭ supra-numitŭ „Scævola" dela scaevus = stângaciul şi în urmarea evenimentuluĭ istoricŭ, când el ş'a perdutŭ mâna dréptă în castrul luĭ Porsena, ce împresurase Roma. Apoĭ adăugămŭ, că numirea de Movilă este românéscă, formată din vorba slavo-rusa могила = mormêntŭ, mormanŭ; şi anume în formă slavică, adecă Moghila o întâlnimŭ prin tóte documentele şi tot astŭ-feliŭ ea era întrebuinţată şi de Movilescĭ. Fiind însĕ că literele г din acéstă vorbă se pronunţă la slavo-ruşĭ móle, şi ca unŭ γ grecescŭ, iar o ca a, înainte de silaba accentată, de aceia în documentele poloneze, fie ele scrise în limba latina séŭ şi cea polonă, acestŭ nume se scrie şi se pronunţa : „Mohila şi Madila" (a). Acum noĭ să trecemŭ şi la faptul istoricŭ, care dupre Okolski şi kĭar credinţa Movilescilor a determinatŭ supra-numele acesteĭ familiĭ.

D. Okolski, scriitorŭ polonŭ dela 1641 şi contimpuranŭ celor maĭ mulţĭ din membriĭ familieĭ Movilescilor, între cariĭ şi luĭ Petru Movila, scriindŭ istoria Polonieĭ, pre carea o întitulézǎ : „Orbis polonus=lumea polonă", ni dă aicĭ şi nisce date fórte importante pentru familia Movilescilor. In volumul al II-lea al opereĭ séle Okolski consacrézǎ maĭ multe pagine acesteĭ familiĭ, întitulându-le : „Linea familiæ Mohilorum=Linia, séŭ spiţa némuluĭ Movilescilor". In acéstă spiţă,

(a) Tesaurŭ de Monnmente istorice pentru România. A. P. Ilarian. Bucurescĭ 1862 t. II pag. 138 şi 145 sqq.

formulată de Okolski sub conducerea membrilor familieĭ Movilescilor, citimŭ următóre rândurĭ, relative la supra-numele de Movilă :

„Mohila, cognomen nobilitatis acquisitum în Bessarabia vel Dacia, ubi sclavonicæ linguæ usus manet, significat autem Mohila cipum sub quo occisorum hostium vel bellatorum cadavera conduntur. Et quia descendens ex familia Mutiorum magna et suprema Martis tendo plurimos patriæ hostes gladio demetierat, atque sua virtute belica tumulis hostium ripas Danubij repleuerat, cognomen Mohila accepit» (a).	«Movila este conume al nobilităţeĭ lor, câscigatŭ în Besarabia (b) séŭ Dacia, unde este în usŭ limba slavonă; însĕmnéză însĕ movila şanţul mormintelor, în care se depunŭ cadavrurile ostaşilor ucişĭ, séŭ ale rĕsboitorilor. Si fiind că era decoborîtorŭ din familia Muţiilor, cea mare şi supremă în ale luĭ Marte, a tăiatŭ cu sabia cea amerinţătóre pre mulţĭ inimicĭ aĭ patrieĭ şi cu calitatea sa de rĕsboitorŭ a umplutŭ de movilĭ cu inimicĭ rîpele Dunăreĭ şi pentru acéstă a priimitŭ supranumele de Movila».

Cu modul acesta, *bărbatul biografieĭ nóstre este* şi dupre nume, *unŭ decoborîtorŭ din aristocraţiĭ de arme aĭ poporuluĭ românescŭ.* Aicĭ însĕ maĭ observămŭ, numirea de Petru ni arată, că părinţiĭ luĭ Petru Movilă, şi anume Simeon Movilă, întrase în curentul civilitaţiuneĭ bizantine, carea la botezŭ a întrodusŭ între Românĭ numirile nouluĭ Testamentŭ, ĭar cea de Movilă, ni demonstră, că aceştĭ părinţĭ tot se aflaŭ sub înrîurirea vekeĭ datine latino-românescĭ, dupre carea de ordinar numirile de familie eraŭ nisce supra-nume, provenite dintr'unŭ evenimentŭ istoricŭ, petrecutŭ în cursul vieţeĭ lor.

(va urma).

Archim. Genadie Enăcénu.

(a Orbis polonus, în quo antiqua Sarmatorum gentilitia ... premia et arma specificantur et relucem. S. Okolskiego. Cracoviæ. 1641 t. II. pag. 226—232. comp. Herbarz Polski K. Niesieckiego. Vyd. Bobrovieza. VI. 448—449.

(b) Éca o probă, că şi Polonejiĭ, ca şi Ruşiĭ de astă-dĭ, derivaŭ la 1641 numirea Basarabieĭ dela Besi, străvekiĭ locuitorĭ aĭ acesteĭ provinciĭ românescĭ.

„Biserica şi şcóla“ fóia sĕptemânală din Arad, a întreprinsŭ publicarea unuĭ studiŭ despre relaţiunile Bisericeĭ Românilor cu Biserica romană sub titlu de maĭ jos. Noĭ ne grăbimŭ al presenta lectorilor noştri pentru interesul, ce acestŭ studiŭ presintă.

Roma şi Biserica Românilorŭ.

Pe la jumĕtatea secoluluĭ al IX-lea Patriarchiĭ Romeĭ cu concursul episcopilor din provinciile occidentale, isbutind a suprime instituţiunea Metropoliţilor în occident şi, cu ea desvoltarea bisericilor naţionale, îşĭ stabiliră hotărât influinţa şi suveranitatea lor în tot Occidentul. In persóna energiosuluĭ Archiepiscop Hincmar dela Reims, pe care Guizot îl compară cu Bossuet, Papa Nicolaŭ I învinse bisericile naţionale, ĭar în persóna luĭ Lotar II, regele Lotaringieĭ, învinse puterea luméscă. De aci datéză în adevĕr papalitatea, ca instituţiune cu duplul eĭ caracter-politic şi eclesiastic.

Numaĭ stabilindu-şĭ ântêiŭ suveranitatea în Occident, aŭ putut Papiĭ a se gândi la supunerea bisericilor orientale sub jurisdicţiunea lor eclesiastică. In adevĕr pe la jumĕtatea secoluluĭ al III-lea era în Occident cincĭ marĭ bisericĭ naţionale : Biserica lombardă, biserica spaniolă, biserica anglo-romană, biserica galo-francesă şi biserica germană născêndă. Raportul acestor bisericĭ cu Roma încă nu era bine determinat. Italia, Spania, şi Galia deveniseră creştine fără ajutoriul Papilor, bisericile lor în urmare nu ţineaŭ de biserica Romeĭ prin nicĭ o afinitate, ele eraŭ surorile sale, dar nu fiicele sale. Bisericile anglo-sacsonă şi germană eraŭ singure în Occident, care se născura din biserica Romeĭ. Aŭ trebuit dar, ca papiĭ să câştige ântêiŭ autoritatea în bisericile popórelor romanice din occident, pentru ca să pótă merge apoĭ maĭ

departe cu pretenţiunile sale. Autoritatea lor în biserica italiană o capătară după învingerea Lombarḑilor de către primiĭ Carlovingianĭ şi tot cu ajutorul acestora căpatară autoritate şi în biserica galo-francă, ĭar raporturile între biserica Spanieĭ şi Roma se stabiliră în cursul secoluluĭ V şi VI. Toribiu episcop la Astorga şi Leandru, episcop la Sevila, cel d'ântêiŭ secretar şi amic al luĭ Leone cel mare, ĭar cela-lalt al luĭ Grigoriŭ cel mare.

Când, în chipul acesta, papiĭ aŭ reuşit a suprime independinţa tuturor bisericilor naţionale în vekiul imperiŭ roman de occident şi ale supune sub ascultare, privirea lor începură a-o îndrepta spre rĕsărit. Convertirea popórelor slave la creştinism, prin predicatoriĭ trimişĭ din Constantinopol, şi anumit convertirea Bulgarilor, fuse cea ântêiŭ ocasiune, când papiĭ, trecênd chotarele jurisdicţiuneĭ lor, încercară a supune o biserică straină, biserica Bulgarieĭ sub dependinţa lor. Controversele între Patriarchiĭ Romeĭ şi aĭ Constantinopoleĭ, pentru jurisdicţiunea asupra bisericeĭ bulgare, aŭ durat mult timp, pănă în fine ele se deciseră în favórea Patriarchieĭ de Constantinopol. Dela acéstă epocă Roma n'a încetat un moment a lucra, pe tóte căile şi cu tóte mijlócele, legale şi nelegale, a trage în partea şi sub ascultarea sa tóte bisericile resărituluĭ. Intre aceste o particulară atenţiune aŭ avutŭ, pontificiĭ Romeĭ, pentru biserica Românilorŭ din ambele Daciĭ, Traiană şi Aureliană.

Restatornicită împĕrăţia Româna-bulgara la Dunăre prin vitejia familieĭ Asaniḑilor, şi dorind gloriosul rege Ioaniţiu a-o asigura în contra Bizantinilor, concepu ideea de a restatornici şi autonomia bisericeĭ româno-bulgara, ca cel maĭ bun mijloc de a scăpa de influinţa Bizantinilor. Luând scire dela misionariĭ sĕĭ, de acéstă posiţiune a bisericeı din Regatul Româno-bulgar, Papa Inocentiu III-lea adreséză luı Ioaniţiu o scrisóre la anul 1,200, în care îlŭ asigura despre bunele voinţe ale Papeĭ şi-l încurajază a se apropia de scaunul apostolic. La acéstă scrisóre Ioaniţiu respunde Papeĭ în următorul kipŭ : „Prea sânte Parinte! Ni-aţĭ notat nouĕ prin sacra vóstră scrisóre, ca noĭ să vĕ aratăm aceea, ce cerem

dela Biserica română....... Maĭ ales cerem dela biserica română, mama nóstră, corónă şi onóre, atât ca un fiŭ iubit şi apoĭ, fiind-că imperatoriĭ noştri ceĭ vechĭ aŭ purtat'o....
.... Iar acum, dacă place autorităţiĭ vóstre a ne împlini acésta, orĭ-ce veţĭ impune imperiuluĭ nostru, spre lauda luĭ D-ḑeŭ şi a bisericeĭ romane, se va împlini." (a)

Un şir de corespondinţe urmate între Papa Inocentiu III şi Ioaniţiu avură ca efectŭ unirea bisericeĭ româno-bulgare cu cea papală, precum s'a ḑis, în scopul politic-naţional, de a asigura independenţa Româno-bulgară faţă cu Bizanţiul. Dar, fiind-că Ioaniţiu ceruse dela Papa, ca să'l încoroneze de împĕrat, ĭar pentru biserica româno-bulgară se institue un Patriarchŭ propriŭ, egal cu ceĭ-lalţĭ Patriarchĭ, şi neurmând nicĭ încoronarea luĭ de Impĕrat, nicĭ ridicarea Archiepiscopuluĭ bisericeĭ sale la rangul de Patriarchŭ, unirea bisericeĭ româno-bulgare cu cea papală, carea şi altcum s'a efectuat numaĭ în mod administrativ nu şi în respectul dogmatic, a fost respinsă îndată, maĭ ales, că cruciaţiĭ, ocupênd la 1204 Constantinopolul, încercară a supune şi imperiul româno-bulgar, pênĕ ce Ioniţiu 'ĭ bătu cumplit la Andrianopol, unde Balduin comandantele cruciaţilor fu prins şi pus în închisóre.

Perḑênd Papiĭ în modul acesta speranţa de a-şĭ întemeia suveranitatea lorŭ în biserica româno-bulgară, eĭ îşĭ îndreptară privirea asupra bisericeĭ române din cóce de Dunăre. Acţiunea lor a fost cu atât maĭ fatală bisericeĭ române în provinciile de dincóce de Dunăre, cu cât eĭ se serviră în scopul convertireĭ românilor ortodocşĭ la catolicism, kiar de mijlóce violente, aplicate de cele maĭ credinciόse organe ale Papilor, de cătrĕ regiĭ Ungarieĭ. La anul 1234 îndreptă Papa Grigorie IX către Bela, regele Ungarieĭ, următórea scrisóre: „Precum am înţeles în episcopatul Comanilor se află nisce popóre, carĭ se numesc Românĭ şi cu tóte că cu numele sĕ socotesc a fi creştinĭ, însă sub o credinţă, avênd diverse riturĭ şi datinĭ, fac fapte contrare acestuĭ nume; căcĭ despreţuind biserica romană (Romeĭ) nu primescŭ misteriele bisericeĭ dela

(a) „Creştinismul în Daciĭ" de G. Enăcénu pag. 165..

venerabilul nostru frate, episcopul Comanilor, ci dela nisce pseudo-episcopĭ, cariĭ țin ritul Grecilor . . . . Așa dară ca din diversitatea riturilor să nu se nască pericole pentru suflete, și ca predișiĭ Românĭ din lipsa misterielor să nu maĭ aibă causa de a merge la Episcopĭ schismaticĭ, comandăm aceluĭ episcop prin scrisórea nóstră, ca să le ordineze lor episcop catolicŭ“ . . . . Apoĭ îndémnă Papa pe regele și 'ĭ ordină, ca să nu sufere în regatul seŭ asemine schismaticĭ, ci pre toțĭ să-ĭ supună bisericeĭ din Roma. La acésta regele Bela respunde cu jurămênt „pe sânta luĭ D-deŭ evangelie că se va sili cu bună credință și după putere a stîrpi din țĕrile sale pe toțĭ ereticiĭ.“ a)

Acéstă procedere a Curieĭ Romane de a întórce pe creștiniĭ ortodoxĭ, respective pe românĭ, la catolicism atât prin puterea cuvêntuluĭ, cât și a armelor, se continuă de următoriĭ luĭ Grigoriu prin totŭ secolul XIII și XIV, dar maĭ cu sémă sub regatul luĭ Ludovic cel mare. Într'o epistolă, el ceru de la Papa Clemente, ca să-ĭ dea voe de a supune regatuluĭ seŭ tóte țĕrile schismaticilor, în urmare și țĕrile române. Papa respunde lăudând zelul regeluĭ, pentru lațirea catolicismuluĭ și propusul de-a goni pe schismaticĭ, dicênd într'altele : „și sculându-te asupra lor cu mână tare să-țĭ deprindĭ puterea ta, sfărămând córnele lor cele înalte.“ b) Și în adevĕr, vorbind în terminĭ generalĭ, viéța bisericéscă a Românilor din Regatul Ungarieĭ în acésta periodă se reduce la unŭ șir neîntrerupt de persecuțiunĭ din partea regilor catolicĭ aĭ Ungarieĭ, pornite cu îndemnarea și bine-cuvêntarea Scaunuluĭ Papal. Gloria cea maĭ mare a regeluĭ ungarŭ Ludovic era, dupre cum dicea elŭ însușĭ : „ad extirpendos hereticos schismaticos.“

Grelele apăsărĭ ale catolicilor asupra românilor nevoiră, pe la finele secopuluĭ alŭ XIII și începutul celuĭ al XIV, pe principele Făgărașuluĭ Radu-Negru, ca să trécă cu maĭ mulțĭ confrațĭ aĭ seĭ în țara Românéscă, după care urmă și trecerea luĭ Dragoșĭ, împreună cu maĭ mulțĭ românĭ din Marma-

a) „Documente istorice.“ Viena 1850 pag. 20.
b) ib. pag. 23.

ţia în Moldova, unde uniţĭ cu fraţiĭ lor de peste Carpaţĭ apărară cu o tenacitate admirabilă limba şi ortodoxia lor. Dar în sfîrşit, aceea ce nu putu face nicĭ ordonanţele aspre ale Papilor, nicĭ ameninţările regilor ungurĭ, împlini politica rafinată a misionarilor. Lasco, principele Moldoveĭ, se plécă la sfatuirile misionarilor şi primi unirea cu biserica Romeĭ (1370). Unirea însă nu ţinu, de cât abia până în timpul domnieĭ luĭ Alesandru celŭ bunŭ, Domnul Moldoveĭ, când acéstă stare de lucrurĭ încetă pe la anul 1400 şi pentru biserica românilor în genere şi a Moldoveĭ în particularŭ începe un noŭ period. a)

Din cele ce am espus până aci se póte lesne vede, ce a fost Roma pentru Românĭ în evul mediŭ. Roma Papilor nu s'a interesat de sórtea naţiunilor în respectul politicŭ, aşa nicĭ de a Românilor în parte. Papilor nu li-aŭ trebuit *Românĭ*, ci *catolicĭ*. Tot aşa şi astăzĭ.

(Va urma)

a] „Istoria Bisericéscă a Rom. de Arch. F. Scriban pag. 62.

Despre Rugăciune

(DUPĔ MASSILLON)

Miluește-mă Dómne fiiul luĭ David

(Math. XV, 22).

Ast-fel e gemetul unuĭ sufletŭ pătruns de rĕutăţí şi care se adreséḑă suveranuluĭ Doctor. în misericordia căruia speră a găsi remediŭ. Acésta a fost altă-dată rugăciunea uneĭ femeĭ chananience, care voia să capete de la fiiul luĭ David însănătoşirea fieĭ sale. Increḑîndu-se în puterea şi bunătatea ce avea pentru nenorociţĭ, ea nu găsesce alt mijloc maĭ sigur, de cât manifestarea dureriĭ şi simplă naraţiune a nenorociriĭ séle; şi acesta este modelul de rugăciune ce Biserica ne arată spre a ne anima şi învĕţa cum să ne rugăm, adica ne arată într'unu mod maĭ amabil şi maĭ familiar acéstă datorie cea maĭ esenţială a pietăţiĭ creştine.

Căcĭ fraţilor, rugăciunea, acésta este condiţiunea omuluĭ, acésta este consolaţiune a sa, acésta este „omul" pentru a vorbi în Limba Sântuluĭ Spiritu.

Daca lumea întrégă în mijlocul căria trăim, nu este de cât uă tentare continuă; daca tóte stările în care ne găsim şi tóte obiectele ce ne incungiură se par în acord la corupţiunea nóstră, spre a ne slăbi şi se duce, dacă bogăţiele ne corup, repausul ne moleşeşce, şciinţele ne în gânfă, ignoranţa ne abate, placerile ne seduc, într'unŭ cuvênt atâtea pericule ale natureĭ, tot aceea ce este în noĭ şi înprejiurul nostru, nu este de cât un noŭ pericul pentru noĭ. In uă stare atât de deplorabila, O Dumneḑeul meŭ! Ce speranţă de mântuire póte rĕmâne încă omuluĭ? Dacă în acéstă stare el nu 'şĭ esprimă rugile sale catre tronul misericordieĭ tale.

Chreştinul este prin urmare un om de rugăciune: origina sa, starea

sa, natura sa, trebuinţele sale, liniştea sa, tóte 'lŭ avertiséḑă că el trebue să se róge; şi chreştinul care nu se rógă, se micşoréḑă şi este maĭ rĕŭ de cât un infidel.

Dar fraţilor, de unde vine ca o datorie atâtŭ de esenţială şi aşa de consolantă pentru om, este astă-ḑĭ atâtŭ de neglijată? De unde vine acéstă uitare a rugăciuneĭ în lume? Din două preteste:

Ânteiŭ că nu se rog de loc, pentru că nu ştiŭ a se ruga ḑic uniĭ şi că acolo perdŭ timpul lor; al doilea nu se rogŭ pentru că eĭ se plâng că nu găsesc în rugăciune de cât turburările spirituluĭ. Intêiul pretext provenit din neştiinţă cum trebue a se ruga şi al doilea luat din desgustul şi dificultăţile rugăciuneĭ. Trebue dar sĕ ştiţĭ a vĕ ruga şi să cunósceţĭ înlesnirea moduluĭ rugăciuniĭ. Preceptele ce vĕ prescriŭ ḑice altă-dată Domnul poporuluĭ sĕŭ, nu sunt peste puterile vóstre, nicĭ grele a se purta de spiritul vostru; Acestea nu sunt secrete închise în cerŭ, de pătrunderea cărora aţĭ putea ḑice : dar care din noĭ ar putea să se râdice până acolo spre a le cunóşce şi înţelege. Acestea sunt datoriĭ carĭ sunt aprópe de voĭ, şi carĭ potŭ fi întrebuinţate în gura şi inima vóstră.

Căcĭ aceia ce a ḑis Domuul în general de tóte preceptele legeĭ sale sânte, că nu trebue a căuta cunóşcerea lor afară de noĭ, şi că trebuesc întrebuinţateîn gura şi inima nóstră, putem ḑice îndeosebi de preceptul rugăciuneĭ, care este principal şi cel maĭ necesar de cât tóte; cu tóte acestea, aceia ce se opune de ordinar în lume, la acéstă datorie, este că nu ştiŭ ce adresa luĭ Dumueḑeŭ, când merg să se róge, şi că cuvêntul este unŭ secretŭ pe care încă nu l'a putut înţelege. Acest pretextŭ însă din treĭ puncte de vedere este nedreptŭ : Antêiŭ ca se înşală în ideia, cum adică trebue să formuleḑe rugăciunea, a doua că nu simte în destul nenorocirile şi prin urmare necesităţile de tot felu şi al 3-le că nu iubeşce nicĭ de cum pe Dumneḑeul sĕŭ.

Ḑicŭ maĭ ântêiŭ că se înşală în ideia cum trebue să formuleḑe rugăciunea. Rugăciunea nu este o sforţare a spirituluĭ, un acord de ideĭ, o pătrundere profundă a misterilor luĭ Dumneḑeŭ, este numaĭ o simplă mişcare a inimeĭ, este o manifestare a sufletuluĭ, mult pătrunsŭ în viaţă de nenorocirĭ, este unŭ simţimêntŭ viŭ şi secret al trebuinţelor şi slăbiciuneĭ nóstre, şi o umilinţă încreḑĕtóre, esprimată către mântuitorul sĕŭ, spre a obţine remediul. Rugăciunea nu suposéḑă unŭ spiritŭ, care să aibă marĭ luminĭ, cunoştinţĭ rarĭ, unŭ spiritŭ mult mai cultivat, de cât al celor alţĭ ómenĭ; ea suposéḑă numaĭ maĭ multă credinţă, maĭ multă dorinţă, saŭ ardóre pentru liberarea saŭ mântuirea sa. Rugăciunea, nu este o ştiinţă, pe care trebue să o cunóscă ómeniĭ, o artă séŭ unŭ metodŭ necunoscutŭ, asupra căria să aibă trebuinţă a con sulta pre alţiĭ.

Rugăciunea este o datorie, cu care ne nascem instruiţĭ, regulele

acesteĭ şciinţĭ divine nu sînt scrise de cât în inimele nostre, şi spiritul luĭ Dumneḑeŭ, este singurul suveran care învaţă O inimă simplă şi inocentă, care este pătrunsă de a tot puternicia luĭ Dumneḑeŭ, atinsă de terórea judecăţilor séle, şi de misericordiile séle infinite confeséḑă în simplitatea inimeĭ séle, bunătăţile şi minunele séle, adoră ordinile providenţiĭ séle primeşce pentru dênsul, crucĭ şi pedepsele ce înţelepciunea consilielor sale îĭ impune, care nu cunóşce nicĭ cum rugăciune maĭ sublimă, de cât a simţi înanitea luĭ Dumneḑeŭ tótă corupţiunea inimeĭ sale; un sufletu de acestŭ caracterŭ este de miĭ de orĭ maĭ instruit asupra sciinţeĭ rugăciuneĭ, de cât stăpâniĭ şi învĕţaţiĭ lor chiar, şi pot ḑice cu Profetul. „Maĭ multŭ de cât învĕţătoriĭ meĭ, am devenit inţeleptŭ“ (Pslm. CXIX. 99). Ea vorbeşce Dumneḑeuluĭ sĕŭ, ca un amic către amicul sĕú, lasă a vorbi inima sa, respinge totul înaintea uniculuĭ objectŭ ce iubeşce; în acelaşĭ timpŭ, spiritul sĕŭ se îndoeşce, inima ta vegheaḑă şi vorbeşce pentru el; desgusturile însuşĭ devinŭ o rugăciune prin sentimentele ce se forméḑă apoĭ în inima sa; ea roşeşce şi se confundă de a promite, şi de a se regăsi tot-dé-una infidelă, iată tot secretul şi sciinţa rugăciuneĭ

Cine a instruit pe sârmana Chananiénă, ca să se róge? O streină, o fiică a Tiruluĭ şi Sidonuluĭ, ea cere cu tóte acestea, nu se adreséḑă Apostolilor spre a lua de la dînşiĭ instrucţiunĭ pentru rugăciune, amorul sĕŭ, încrederea, dorinţa de a se ruga, inima sa atinsă fac tot meritul şi sublimitatea rugăciuneĭ séle. Şi fórte adevĕrat dacă pentru a se ruga, este de trebuinţă a se ridica în acele stărĭ înalte unde Dumneḑeŭ ridică óre-carĭ suflete sânte; décă e trebuinţă a fi înălţat ca Paul până în cerŭ, spre a înţelege aceste secrete pe carĭ Dumneḑeŭ nu le descopere nicĭ de cum omuluĭ, séŭ cum Moĭsi pe muntele sântŭ, a fost într'o negură şi vede pe Dumneḑeŭ faţă în faţă, adică dacă el a trebuit să fie până în aşa gradŭ de unire cu Domnul; ḑicŭ décă pentru rugăciune este de trebuinţă a fi favorisat de aceste darurĭ rarĭ, şi escelinte ale spirituluĭ sânt, a 'ţĭ putea ḑice cu Apostolul Paul care vorbeşce despre aceştĭ nuoĭ credincioşĭ.

Dar, nu fraţilor, Rugăciunea, nu este un dar particular reservat cutăril ânimĭ priveligiate, acesta este uă datorie comun inpusă, pentru tot credinciosul, ea nu este reservată, numaĭ câtor-va ânimĭ pure şi maĭ sânte, este uă virtute indispensabilă, ca charitatea necesară perfecţilor ca şi celor inperfecţĭ ordonată simplilor ca şi celer maĭ străluciţĭ, este şciinţa cea maĭ fidelă, e perfecţiunea a tótă creatura.

Tot cel ce are uă ânimă, şi care póte iubi pe autorul fiinţăriĭ Séle, tot cel ce judecă, şi cunóşce a tot puternicia luĭ Dumneḑeŭ, trebue să scie a 'lŭ adora, a 'lŭ chema în ajutor, a'ĭ mulţumi cînd 'lŭ favorisa a-ĭ espune necesităţiie, saŭ a cere graţia sa.

Maĭ departe, când dişcipuliĭ cer luĭ Isus Christos a'ĭ învăţa cum

să se róge : „Dómne învaţăne pre noi să ne rugam“ (Luc. XI. 1). El nu le descopere nicĭ cum înălţimea, sublimitatea, profunditatea misterilor luĭ D-ḑeu, iĭ învaţă numaĭ, că : pentru a se ruga, trebue să privéscă la Duumeḑeu, ca la un părinte bine făcător, a se adresa luĭ cu o familiaritate respectuósă, cu uă încredere însoţită de temere şi iubire; nu voeşce a ne înalţa pînă la dînsu, dar înlătură tot rĕul din prejurul nostru, toţĭ ómeniĭ adorândul, iĭ bine-cuvintéḑă, el vine să stabiléscă imperiul sĕŭ în tóte ânimile, ca cerul şi pămîntul să fie supuse voinţilor séle sânte, ca necredincioşiĭ sa vină la cunoscinţa cea adevărată. Totul este simplu, dar totul este mare în acéstă divină rugaciune, ea rechémă pe om în sine însuşĭ şi spre a urma acel model, nu trebue de cât să simţă trebuinţele séle.

Şi iată pentru ce ḑic, că este nedrept al doilea pretest, cum că nu şciŭ a se ruga, şi că nu simt în destul trebuinţile înfinite ale sufletuluĭ seŭ. Să ne întrebăm, óre trebue să învăţăm pe bolnav a cere însănătoşire, pe muritor de fóme a cere pâne? O ânimă care sufere are trebuinţă de învăţetor pentru ca să scie cum să se plângă? Totul vorbesce întrênsul, totul esprimă durerea sa, tăcerea însăşĭ este elocinţă.

Ceĭ cari vă plângeţĭ, că nu şciţĭ cum trebue să vă rugaţĭ, în durerile timporale, când spre ess. : un evenement ne aşteptat, pune bunurile, şi sórta vóstră în pericol, ridicaţi mânile la cer, atuncĭ vĕ arătaţĭ gemînd şi rugându-vĕ luĭ Dumneḑeŭ, atuncĭ ştiţĭ să vĕ rugaţi, nu mergeţĭ să câutaţĭ în afară de ânima vóstră, lecţiunĭ şi regulĭ pentru acésta, prin urmare n'a aveţĭ trebuinţă de cât de durerea vóstra, reutăţile vóstre suntŭ sciinţa ce vĕ învaţă.

Dar, fraţilor, dacă am simţi cele ce se ating de spiritul nostru, aşa cum sîmţim pe cele ce se ating de corpul nostru, dacă salutea nóstră nu ne-ar interesa, am fi destul de abilĭ în arta divină a rugaciuniĭ. — Ne plângem că ce avem de ḑis în faţa unuĭ Dumneḑeŭ, de la care avem destule să cerem, rautăţile nóstre vor vorbi numaĭ, ânima nóstră ne ar scăpa, nu vom fi maĭ multŭ stăpînĭ dureriĭ şi lacrimilor nóstre, şi cea maĭ sigură cunóscere, că n'avem nicĭ de cum credinţă şi că nu ne cunóscem pe noi înşine, este că nu scim ce adresa D-luĭ în intervalul uneĭ scurte rugăciunĭ.

Şi în adevăr fraţilor, în acéstă viaţă umană încunjurată de atâtea pericule, şi întărită în noĭ prin atîta slăbiciune, în cît în tot momentul să fim seduşĭ prin objectele vanităţiĭ, corupţĭ prin neconstanţa ânimii nóstre, tot-déuna balanţând între pasiunĭ, şi datoriile nóstre, între noi şi legea Domnuluĭ; Intr'o situaţiune atît de deplorabilă, ce să cerem de la Domnul? ce am ḑice când ne-am găsi în presenţa sa. O! Dumneḑeul meŭ, pentru ce omul nu este acum maĭ puţin păcătos? Dacă ḑiceţĭ că în rugăciune nu şciţĭ cu ce să începeţĭ, dacă ḑiceţĭ că tre-

buinţile vóstre suntŭ infinite, dacă ḑiceţĭ că mult s'a incuĭbat dorinţa de plăcerı şi corupţinne, şi că prin urmare numaĭ cutezaţĭ a arăta D-luı păcatele vóstre, să lăsaţĭ să vorbéscă rĕutăţile vóstre pentru voı tótă arta rugăciuni vóstre este acésta; vorbiţı în limba credinţi, în limba unuĭ rege penitent; care alta dată ne cuteḑând maı mult a se esprima Dumneḑeuluĭ sĕŭ din causa răutăţilor şéle, în rugaciune ḑice: „Dómne eŭ suntŭ în presenţa ta, umilirea şi confusiunea mea, vor vorbi pentru mine“.

A veni să vă plângeţĭ că n'aveţı maĭ mimic de ḑis când voiţí să ve rugaţĭ; óre viaţa vóstră întrégă n'a fost póte petrecuta în pacate? n'aţı abusat de orĭ-ce, de graţie, de talentele vóstre, de bunurile vóstre, a'ţĭ petrecut cea maĭ frumósă parte a ḑilelor în uitarea luĭ Dumneḑeŭ, eĭ bine tóte acestea nu vĕ preocupă într'u nimic când vĕ găsiţĭ înaintea luĭ D-ḑeŭ, acestea nu vĕ arata cum trebue să vă rugaţı spre a obţine ertarea atâtor greşelĭ? De altă parte, dacă duceţĭ ua viaţă chreştină, şi intraţĭ în calea mîntuireĭ, atuncĭ chiar sunteţĭ cu mult maĭ nedrepţı a vĕ plînge, că nu găsiţĭ nimic a ḑice D-luĭ în rugaciunile vóstre.

Óre, graţia singură, care vĕ luminéză îndemnându-vă a vĕ retrage de la păcat, acest bine făcător aşa de rar şi refusat de atîţea păcătoşĭ nu forméḑă nicĭ un sentiment de recunoscinţă în inimile vóstre cînd vĕ găsiţı la picióre le séle? Presenţa bine făcatoruluı nu deştépta în voĭ nimic tandru?

Daca simţiţĭ că aceste păcate infinite, cari îngreuiaḑă schinbarea vieţiĭ se opune încă în voĭ, la legea D-luı, daca simţiţĭ óre care corupţiune ce vĕ rĕmâne dupĕ convertire şi care alarméḑă contra virtuţiĭ, a'ţĭ şci nu numaĭ ce să adresaţĭ D-luĭ în rugaciune, dar tótă viaţa ar fi uă rugăciune continuă. Rugaţi-vĕ în tot locul, cum ḑice Apostolul: „Rechemaţı pe D-ḑeŭ în tot momentul“.

Diaconul Anast. Protopopescu.

Legea organică a Bisericeĭ Bulgare.

Publicămŭ aci legea organică a Bisericeĭ Bulgare, înaintată de D-l Ministru de Culte, Inalt Pré Sânțituluĭ Președinte al St. Sinodŭ, cu adresa No . . . ; spre a se putea sci de întréga nóstră Biserică română modul organisăreĭ Bisericeĭ Bulgare.

MINISTERUL AFACERILOR STREINE ȘI AL CULTELOR

DECRET

NOI ALECSANDRU I,

Prin grația luĭ Dumnedeŭ și voința Națională Domnŭ al Bulgarieĭ.

Art. I. Cu aprobarea Sântuluĭ Sinod și prin votul Consiliuluĭ de Stat, Adunarea Națională priimind,

NOI,

Am decretat și decretăm :

Legea a Ecsarcatuluĭ

Valabilă pentru Principat.

Art. I. Principatul Bulgarieĭ făcênd parte din Biserica Comună Bulgară se supune Sântuluĭ Sinodŭ, suprema autoritate Eclesiastică a Bisericeĭ Bulgare, acolo orĭ unde se găsesce acea autoritate; cu acésta, Principatul voesce a pădi integritatea și unirea cu Biserica Universală Orto-

docsă în tot ce privesce religiunea şi dogme bisericescĭ, (constitut: art. 39.)

Art. 2. Legea pentru dirijarea Ecsarcatuluĭ Bulgarieĭ este pactul fundamental al Bisericeĭ Princiare Bulgare precum urméză maĭ jos.

PARTEA I.

Despre Persónele.

CAPITOL I.

Despre organizarea.

Art. I. Biserica Ortodocsă Bulgară indipendentă se va dirigea sub nume de Exarchia, făcênd parte de una şi Sânta Apostolicéscă Biserică compusă de: Eparchiele aflătóre în Imperiul Ottoman şi de Eparchiele în Principatul Bulgarieĭ, precum s'a stabilit prin înalt firman imperial.

Eparchiele în Bulgaria rĕmân de acum înainte, şése şi sunt următórele: Sofia, Vidin, Vratza, Dorostol, Cervenska, Tîrnovo, Varna şi Prestava.

(Observaţie) Eparchiele Samacov, Kiustendil, şi Lovcea să suprimă şi se vor alepi la cele maĭ sus, după trebuinţele în afacerĭ canonice, după disposiţiunile St. Sinod şi cu aprobarea Guvernuluĭ Princiar.

Art. 2. Ca părţĭ integrante a acestor Eparchiĭ se desemnéză judeţele întregĭ cu plăşile lor.

Art. 3. In conformitate cu legea de faţă, Exarkatul se va conduce spiritualmente de Sântul Sinod şi fie-care Eparchiă de Mitropolitul respectiv.

Art. 4. Sântul Sinodŭ fiind supremul conducător a creştinilor Ortodoxĭ în Exarchat, se compune de Exarchŭ, Preşedintele luĭ, şi de membri.

Art. 5. Exarchul pórtă titlu independinte de Episcop; însă pe lângă titlu de Exarch va păstra acela de Episcop, pe care l'a avut când a fost proclamat Exarchŭ, şi pe care îl va păstra şi atuncĭ când va fi descărcat de demnitatea de Exarchŭ; afară numaĭ dacă, va fi destituit şi va perde dreptul la Darul Sânt. Exarchul se numesce pe viaţă.

Art. 6. Sunt de drept membriĭ Sântuluĭ Sinodŭ canonicescŭ toțĭ Mitropoliţiĭ a Exarchatuluĭ şi fiind că toțĭ membrĭ nu pot lua parte la ședințele regulate ale St. Sinodŭ, vor fi aleşĭ patru membri care, vor ţine ședințele şi vor representa pe toțĭ ceĭ-l'alțĭ, pentru tóte afacerile afară de cele pentru care legea de față prevede ca să fie tóte eparchiele representate.

Art. 7. Mitropoliţiĭ depândă de drept de la Sântul Sinodŭ, priimescŭ chirotonisirea de la St. Sinodŭ, şi suntŭ obligaţĭ al pomeni regulatŭ în slujbele bisericescĭ.

Art. 8. La fie-care reşedință a Mitropolituluĭ şi sub preşedinţia sa saŭ de locțiitoriĭ sĕĭ, va funcţiona un consiliŭ Eparchial, compus de preşedintele şi de 4 preoțĭ Eparchialĭ, aleşĭ numaĭ de Alegătorĭ Eclesiasticĭ, conform Cap. 5.

Art. 9. Acestuĭ Consiliŭ eparchial va aparţine diregiarea şi judecarea tuturor treburilor Eclesiastice.

Art. 10. Decisiunile a Consilielor Eparchiale se vor apela difinitiv înaintea Sântuluĭ Sinodŭ; aseminea decisiunile luate în contra canónelor se vor casa de St. Sinodŭ.

CAPITOLUL II.

Despre alegerea Exarchuluĭ.

Art. 11 (15). Ceĭ eligibilĭ pentru Exarchŭ trebue să însuşască condiţiunile următóre : 1) să fie membru Bisericeĭ Bulgare; 2) să fie bulgar de naşcere; 3) să aibă vêrstă de 40 anĭ; 4) să fie instruitŭ maĭ cu deosebire în ceea-ce priveşce religiunea; 5). Să se semnalese în cele privitóre la religiune şi în observarea a ordinelor bisericeşcĭ; 6) să fie administrat eparchia luĭ 5 anĭ, fără abaterĭ; 7) să se fi dintins prin fapte, cuvêntărĭ şi opere, să fie cunoscutŭ prin opere bisericescĭ şi miriene; 8) să fie stimat de năuntru şi din afară, se aĭbă încrederea poporuluĭ, precum a imperiuluĭ.

Art. 12 (16). Venind timpul pentru alegerea nouluĭ Exarchŭ Preşedintele provisoriŭ a Sântuluĭ Sinodŭ, cel maĭ vechiŭ după cherotonisirea, va înşciința pe Guvernul Imperial, cerându-ĭ pentru aceste autorisaţiunea cuvenită.

Art. 13, (17) După priimirea respunsuluĭ Guvernuluĭ, cel maĭ vechiŭ membru dupe chirotonisirea, trămite o Circulară la toțĭ Mitropoliții din Exarkat, ordonând la fie care, după matură cugetare, să trămită Președinte Sinoduluĭ în termen de 21 de ḑile de la primirea circulăreĭ, liste cu numele a 3 saŭ 5 Archiereĭ, care aŭ calitățile prescrise în Art. 1. (15), și pe care îĭ găsește demnĭ pentru postul de Exarchŭ; aceste liste se vor trămite de Mitropoliții respectivĭ, într'o scrisóre separată și sigilată și vor fi însoțite de o scrisóre personală către Președinte.

Asemenea scrisorĭ de candidaturĭ vor prepara și membriĭ Sântuluĭ Sinod și le vor preda loc-țiitoruluĭ care, impreună cu scrisórea a sa proprie, sigilată, le va păstra intactă până când se va aduna soborul Electoral.

Art. 14 (18) Afară de circulară, loc-țiitorul, președinteluĭ impreună cu membri consiliuluĭ Exarchatuluĭ, vor trămite o adoua circulară către toțĭ Mitropoliții Sinodalĭ, saŭ ne Sinodalĭ, la tóle Eparchiele saŭ la loc-țiitorĭ acestora și după ce se vor da citire acestor circulărĭ, se vor chema la orașul de reședință al Eparchieĭ, toțĭ alegătoriĭ, în termen de 15 ḑile de la priimirea acestor circularĭ, și sub președinția Capuluĭ religios saŭ a loc-țiitoruluĭ seŭ, se vor alege cu votul secret și cu majoritate de voturĭ, douĭ dintre ceĭ maĭ onorabilĭ bulgarĭ stabilițĭ acolo, saŭ la altă parte, ca representanțĭ aĭ Eparchieĭ, precum se vor alege douĭ representantĭ bulgarĭ Ortodoxĭ care locuescŭ la Constantinopole; ceștĭ aleșĭ vor obține un act subcsris de alegătorĭ, legalisat de capul bisericescŭ local, precum de Consiliul Eparchial și sigilat cu sigiliul Mitropolituluĭ, prin care sunt ținuțĭ se plece la reședința Exarcatuluĭ pentru ca se ia parte la alegerea generală a Exarkuluĭ; epoca alegereĭ se va socoti de la prima septămână, după 61 de ḑile de la data circulăreĭ.

Art. 15. (19) În ḑiua hotărâtă pentru adunarea, Duminică prin serviciul divin, se vor chema toțĭ alegătoriĭ să se adune la palatul Exarcatuluĭ, cu mandatele lor respective de alegătorĭ; dacă vor fi presențĭ treĭ părțĭ din patru atuncĭ Ca-

pul Bisericescŭ care va preșide va ține un micŭ cuvênt în urma căruia va proclama adunarea deschisă, devenindu'ĭ de drept președinte; daca însă nu vor fi $^3/_4$ părțĭ presente adunarea se va amâna pentru 15 ḑile, și se vor chema prin telegrafŭ aceĭ ce lipsescŭ; dupĕ termenul acesta, adunarea se va ține cu aceĭ presențĭ.

Art. 16 (20) Dupĕ deschiderea ședințeĭ, președintele înfățișéză adunăreĭ scrisorile sigilate ast-fel cum le-aŭ primit; cu autorisațiunea adunăreĭ, secretarul St. Sinod, secretarul consiliuluĭ a Exarkatuluĭ și duoĭ membri aĭ adunăreĭ verifică neatingerea sigilielor, precum aŭ venitŭ, deschidŭ scrisorile și înscriŭ separat 3 saŭ 5, din numele ce conținŭ scrisorile. Dupĕ ce le aŭ înscrisŭ, după ordine, cum sunt în scrisorĭ; daca din ceĭ propușĭ nu intrunescŭ majoritatea absolută și numaĭ cîte-va voturĭ, atuncĭ St. Sinod, propune treĭ saŭ cincĭ din aceștĭ, cu aceia care aŭ obținutŭ majoritatea de voturĭ, și cere guvernuluĭ permisiunea.

Art. 17 (21) După primirea respunsuluĭ inaltuluĭ guvern Imperial, Președintele, cheamă adunarea ne întârḑiat în presența St. Sinod ș'a Consiliuluĭ Exarcal și dupĕ ce se citesce respunsul Guvernuluĭ, St. Sinod proclamă numele acelora cari sunt legalmente de toțĭ saŭ de maĭ mare parte aleșĭ ca egalĭ pentru scaunul Exarkal.

Art. 18 (22) Alegerile de-a-drept isprăvinduse, adunarea procede la alegerea cu votul secret a unuia din membri lor aleșĭ, pe care Archierei îl proclamă că a obținut majoritatea de voturĭ; acela se proclamă de toțĭ că este legalmente ales de Clerŭ și de Popor pentru ca se priméscă funcțiunea de Exarkŭ.

Art. 19 (23) Alegerea fiind terminată, toțĭ ceĭ presențĭ, înscriŭ acésta în registru respectiv, pe care îl subcriŭ și un Te-Deum închide solemnitatea alegerilor.

Art. 20 (24) Membriĭ St. Sinod și a consiliuluĭ Exarcal, adreséḑă o cerere către Inalta Pórtă, prin care fac cunoscut resultatul legal al alegereĭ, tot-o-dată rugând pentru recunóscerea officială a Exarculuĭ ales.

Art. 21. (25) Când actul de recunóscere se publică, St.

Sinod învită oficial pe Exarcul a se înfăţişa înaintea Majestăţeĭ Salle Sultanul şi a principalilor Miniştri aĭ Sublimeĭ Porţĭ. Pe urmă Exarcul se conduce la Ospelul Exarcatuluĭ în mod oficial pentru a primi funcţiunea sa.

Observaţie : Art. 15 până 25, din legea Exarcatuluĭ se modifică cu acéstă observaţie : alegânduse Exarcul din Metropoliţiĭ Eparchiilor din Principat, acel Inalt Prelat, se va considera de supus Otoman, cât timp va ocupa scaunul de Exarcŭ; devine însă supus Bulgar îndată ce se reîntórce la Eparchia sa (Art. 5).

Art. 25. Când primesce funcţiunea de Exarcŭ, dânsul notifică încris A. S. Principeluĭ Bulgarieĭ, care din parteĭ adreséḑă o proclamaţiune către popor.

CAPITOLUL III.

Despre alegerea Membrilor St. Sinod.

Art. 22. (26). Sfântul Sinod în Exarcatul Bulgar represintă pe toţĭ Metropoliţiĭ seĭ şi se alege aseminea de aceĭ Metropoliţĭ.

Art. 23. (27). După expirarea perioduluĭ de patru anĭ îndeplinit de membri Sfântuluĭ Sinod, Exarcul împreună cu membri Sfântuluĭ Sinod, două lunĭ înainte de a expira termenul, trimit circulărĭ la toţĭ Mitropoliţiĭ şi membri Sinodalĭ pentru ca sĕ înainteze o listă, sub-scrisă şi sigilată, care se conţină numele unuĭ Mitropolit; o aseminea listă vor trimite şi membriĭ Sinodalĭ.

Art. 24. (28) Nimenea din Mitropoliţĭ nu póte se fie ales membru Sinoduluĭ, fără sĕ fi condus Eparchia sa respectivă, patru anĭ; din causa lipseĭ unor aseminea Archiereĭ, aleşĭ pentru prima óră, Membriĭ Sântuluĭ Sinod vor putea fi realeşĭ şi pentru al doilea period.

Art. 25 (29). Dupĕ verificarea sigiliurilor ce sunt neatinse Exarcul desfăcând scrisorile şi dându-le cetire în plină şedinţă a Sântuluĭ Sinod, fiind presinte şi consiliul sĕŭ, proclamă pe acela membru, care a obţinut cele maĭ multe

voturĭ, în locul aceluia care ese şi care de altmintrelea nu se retrage până la sosirea nouluĭ chemat.

Art. 26. Pentru constatarea alegerilor, precum proclamarea membrilor Sinodalĭ aleşĭ, se va transcrie în condica pentru alegere şi se va subscri de Exarc, de membriĭ Eclesiasticĭ şi mirenĭ, comunicânduse Guvernuluĭ Princiar, printr'un raport, numele membrilor aleşĭ.

Art. 27 (31). Nimenĭ şi sub nicĭ un pretext, dacă nu este membru, nu va putea lua parte la şedinţele Sântuluĭ Sinod, afară numaĭ dacă uniĭ din membriĭ luĭ vor fi reţinuţĭ din cause legale. Sântul Sinod va putea printr'o hotărâre sĕ cheme provisoriŭ în locul aceluia, altul din Archiereiĭ presenţĭ.

Art. 28. (32) Nimenea din Archiereiĭ Sinodalĭ nu va putea refusa de a primi acest serviciŭ, sunt scutiţĭ numaĭ aceĭ carĭ aŭ ajuns vêrsta de 70 anĭ s'aŭ sunt câḑuţĭ într'o bólă grea.

Art. 29 (33) Dacă mebru Sinoduluĭ ales, din motivele aratate în articolul de maĭ sus nu va asista regulat la şedinţe, se va alege altul în locu'ĭ, comform cu art. 23. 24. 25. (27) (28) (29).

În locul membrilor cari în timpul perioduluĭ demisionéḑă, se bolnăvesc cronic, mor saŭ ajung la viaţa de 70 anĭ. Exarcul împreună cu Sântul Sinod va putea alege altul cu votul secret şi cu majoritatea de voturĭ; numele alesuluĭ se va comunica guvernuluĭ Princiar.

Art. 30. Sântul Sinod ţine sesiunele sale o dată pe an, începênd din Duminica St. . . . . ; până când se va termina, aseminea se vor ţine şedinţe extra-ordinare când trebuinţele bisericescĭ vor cere.

CAPITOLUL IV.

Despre alegerea Mitropoliţilor

Art. 31 (40). Numirea Mitropoliţilor prin Eparchiĭ se va face prin alegerĭ al căror liste se vor păstra de Sântul Sinod şi carĭ se vor forma cum urméză :

Art. 32 (41). Sântul Sinod va trimite o circulară către tóte Eparchiele și St. Monastirĭ carĭ sunt sub a sa juridicțiune.

Persónele Eclesiastice cari vor întruni condițiunile Art. 11 (15) și carì sunt menite pentru postul de Episcop, pe lângă ce vor dovedi că aŭ administrat Eparchiile respective 5 anĭ, că aŭ vâstra de 30 anĭ, vor fi obligațĭ a înfățișa certificatul Seminariuluĭ unde aŭ studiat; tóte acestea se vor face cunoscut Sântuluĭ Sinod, cerând inscrierea lor în listele candidaților eligibilĭ.

Art. 33 (42) Tóte aceste scrisorĭ de recomandațiune, trimise în urma circulăreĭ, trebue sĕ fie subsemnate pentru Eparchiĭ de Mitropolitul saŭ loco-țiitorul sĕŭ și de membriĭ consiliuluĭ Eparchial, iar pentru monastirĭ, de Egumen și de frațĭ și învestite cu sigiliul monastireĭ.

Art. 34 (43) Dupĕ primirea acestor scrisorĭ, St. Sinod împreună cu consiliul Exarcal, dacă le va găsi regulate și intrunind condițiunile legale, va chema înaintea sa candidatul, pe care examinândul de-aprópe și găsindul apt, 'l va înscrie în lista candidaților.

Art. 35. În acea listă St. Sinod are dreptul în urma uneĭ prealabile înțelegerĭ, cu Ministeriul Cultelor, în cea-ce concerne clerul din Principat, se înscrie și alte persóne, supunândule la un examen pentru demnitatea de Archiereŭ.

Art. 36 (40) Ceĭ inscrișĭ în liste, remân sub privegherea și îngrijirea Sântuluĭ Sinod; dacă cererele lor vor fi timpurie și dânșiĭ vor avea necesitate, St. Sinod este dator de a le da funcțiunĭ de a'ĭ numi predicatorĭ, directorĭ, Profesorĭ la Seminare saŭ Lycee; Egumeni la Monastirĭ saŭ Bisericĭ, Protosingelĭ, Archimandrițĭ, diaconĭ, archidiaconĭ, pe lângă vre'o Mitropolie saŭ la vre-o biserică loc-țiitorĭ de archiereĭ și secretarĭ la St. Sinod; dacă se va dovedi judiciarmente că uniĭ din ceĭ inscrișĭ în liste vor face intrigĭ în modul mincinos ca să bage vrajbă între Archiereĭ și popor se vor pedepsi bisericesce și afară de acesta se vor sterge din liste.

Art. 37. Remânênd vacant postul vre unuia din Mitropo-

lițĭ din Principat, consiliul Eparchial comunică imediat acésta St. Sinod, cerându'ĭ un loc-țiitor la scaunnl remas vacant, până la numirea titularuluĭ.

Art. 38. St. Sinod din propria sa inițiativă numesce unu din Archiereĭ apropiațĭ, la Eparchial remasă vacantă, liberându'ĭ actul Sinodal și comunicândŭ acésta Ministeruluĭ Cultelor și pentru acest sfârșit Ministerul va da loco-țiitoruluĭ ordinele trebuinciόse.

Art. 39. Loc-țiitorul dupe primirea ordinelor plécă la postul sĕŭ și în unire cu consiliul Eparchial trimite o circulară către alegători Eclisiasticĭ și mirenĭ din Eparchie, alăturând pe lângă acesta, lista elegibililor.

Art. 40. Dupĕ chemarea loc-țiitoruluĭ toțĭ alegătoriĭ Eparchieĭ eclesiasticĭ și mirenĭ se vorŭ aduna în aceiașĭ săptămână dupĕ serviciul divin în ospelul Mitropolituluĭ unde va fi față și Consiliul Eparchial și déca vorŭ fi față $^{3}/_{4}$ sferturĭ din totalul alegătorilor, loc-țiitorul al Mitropolituluĭ declară ședința deschisă, éră dacă nu sunt $^{3}/_{4}$ părțĭ atuncĭ se amână pentru săptămâna viitόre, atuncĭ însă se va deschide ședința cu orĭ câțĭ membriĭ vorŭ fi presențĭ:

Art. 41 (50) În urma rugăciunilor obicĭnuite, ședința se deschide și dupĕ invitațiunea Președinteluĭ loco-țiitor, alegătoriĭ procedŭ la votarea prin vot secret, pentru alegerea a duoĭ candidațĭ din listele eligibilor și care din aceștĭ va obține majoritatea de voturĭ se proclamă de cler și de popor Mitropolit al Eparchieĭ vacante.

Nimenea afară de alegătorĭ nu aŭ drept la vot, în casŭ de paritate de voturĭ, votul Presidentuluĭ va determina majoritatea.

Art. 42. (51). Dupĕ terminarea alegerilor se va face unŭ protocol în care se va menționa de amănuntŭ cursul și resultatul alegerilor.

Acel protocol se va trece în condica specială și imediat se va subscrie de toțĭ alegătoriĭ, se va legalisa asemenea de membriĭ Consiliuluĭ Eparchial, precum se va investi cu sigiliul Eparchial.

Douĕ asemenea protocόle sub semnate de toțĭ alegăto-

riĭ, legalisate de loco-ţiitor al Mitropolituluĭ şi de Consiliul Eparchial, sĕ vor înainta însoţite cu adrese separate, semnate de loco-ţiitorul şi Consiliul Eparchial, una Exarchuluĭ şi cea altă Ministeruluĭ Cultelor.

Art. 43 (52). Primind Exarchul protocolul cu adresa respectivă precum şi nota Ministeruluĭ Cultelor asupra resultatuluĭ alegerilor, dênsul va da cetire ambelor acestor acte, în şedinţa St. Sinod şi găsind alegerea regulată, o încuviinţadă, trecênd'o în registru, unde vor sub-scrie St. Sinod; déca însĕ alegerea nu este regulată, protocolul se trece în condică arĕtând motivele invalidăreĭ, şi Exarchul trimite ordinele necesariĭ pentru nouĭ alegerĭ.

Art. 44. (53). Dupĕ aprobarea alegerilorŭ un serviciŭ divin, se va ţine şi St. Sinodŭ în presenţa întreguluĭ poporŭ alege şi aprobă canonicesce liber, din ceĭ duoĭ candidaţĭ aleşĭ, pe acela care se bucura de maĭ multă popularitate în acea Eparchie, şi tot de odată care se bucură de recomandaţiunea alegĕtorilorŭ Consiliuluĭ Eparchial.

Alegerea Archiereuluĭ se transcrie în condică şi se subscrie de toţĭ membriĭ St. Sinod.

Art. 45. După alegere urméză chirotonisirea alesuluĭ. In ḑiua ficsată Exarchul merge la Ministerul Cultelorŭ pentru obţinerea Decretuluĭ Domnescŭ, prin care Archiereul se confirmă în postul sĕŭ.

Art. 46 (55). Dupĕ numirea nouluĭ Mitropolit Exarchul împreună cu St. Sinod îl recomandă la Eparchia sa cu scrisóre sinodală, care se va ceti în Bisericile Eparchiale.

De altă parte Guvernul informă autorităţile locale şi astfel noul Mitropolit îşĭ priimesce funcţiunea şi interimul locoţiitoruluĭ încetéză.

Art. 47 (56). Permutarea Archiereuluĭ dela o Eparchie la alta este cu totul poprită; numirea Archiereuluĭ fără Eparchie saŭ a alteĭ persóne la vre o Eparchie óre-care, nu se póte săvîrşi de cât în virtutea disposiţiunilor presenteĭ legĭ.

CAPITOL V.

Despre alegerea Membrilor Consiliuluĭ Eparchial.

Art. 48. Mitropolitul saŭ loco-țiitorul sĕŭ, trimete o circulară către alegĕtoriĭ Eclesiasticĭ aĭ Eparchiĭ cu care îĭ invită ca în 8 ḑile dela priimirea acesteĭ să se adune la reședința Eparchialĕ spre așĭ alege membriĭ pentru Consiliul Eparchial. Ḑiua va fi prima Duminică celorŭ 8 ḑile.

Art. 49 (58). In acea Duminecă după serviciŭ divin numițiĭ alegătorĭ se vorŭ aduna la ospelul Mitropolituluĭ spre a întruni colegiul electoral, sub președenția Mitropolituluĭ saŭ loco-țiitorul sĕŭ; déca vorŭ fi presențĭ treĭ din patru părțĭ aĭ alegĕtorilor, atuncĭ se va proclama ședința deschisă; déca însă nu se va aduna acestŭ numĕrŭ, se va amâna până la Dumineca viitóre, și cu alegĕtoriĭ care vorŭ fi presințĭ se va deschide ședința.

Art. 50 (59). Fiă-care din alegĕtorĭ propune ca eligibil pe câte un preot, care'șĭ are Enoria în Eparchiă, și din aceștia, alegêndu-se patru cu votul secret și cu majoritatea de voturĭ, aceștia se proclamă legalmente membri aĭ consiliuluĭ Eparchial.

Art. 51. Pentru acéstă alegere, imediatŭ se închee unŭ procesŭ-verbal care se trece în condică și se sub-scrie de toțĭ; asemenea se vorŭ face încă două protocóle sub-scrise de toțĭ și legalisate de Archiereul, care se vorŭ înainta însoțite de adrese osebite, una către Exarchul și alta către Ministerul Cultelor.

Art. 52. Exarchul priimind protocolul și adresa, le supune St. Sinod, și după cetire recunoscându-se alegerea legalĕ; dênsul informă prin comunicat aprobarea sa către Eparchiă, precum și Ministerul Cultelor care din parte-ĭ supune alegerea la Inalta aprobare Princiară.

Décă se va dovedi că alegerea a fost ilegalĕ, se închee un proces-verbal care se transcrie în condică și prin care se arată motivele a invalidăreĭ alegerilorŭ. Exarchul scrie

către Mitropolit saŭ către loco-ţiitorul seŭ pentru nuoĭ alegerĭ.

Art. 53. Durata membrilorŭ a Consiliuluĭ Eparchial va fi de 2 anĭ, şi în fiă-care anŭ se vorŭ schimba jumătate, éră pentru primul anŭ se vorŭ schimba membriĭ ceĭ maĭ tinerĭ.

Art. 54. Déca vre unŭ membru nu va priimi din capul locului funcţiune séŭ în cursu eĭ va demisiona, St. Sinod déca va fi în permanenţă séŭ în lipsa acestuia, Exarchul în unire cu membriĭ Sinodalĭ, rógă Guvernul Princiar să numéscă în locu-ĭ pe acela care în lista eligibililor a întrunit cele maĭ multe voturĭ, acela va servi cât timpŭ era să servéscă predecesorul sĕŭ.

Art. 55. In centrul fie-căruĭ judeţŭ şi fie-căreĭ plăşi va fi câte unŭ loco-ţiitorŭ de Episcopŭ, care trebue să fie preot în aceiaşĭ enorie, şi se va alege de eclesiasticiĭ din acea plasă saŭ judeţŭ, afară numaĭ de oraşele unde residă Archiereulŭ.

Art. 55. Aceĭ preoţĭ se vorŭ aduna în fiă-care anŭ în centrul judeţuluĭ saŭ a plăşeĭ,·unde sub-preşedenţia a unuĭ din preoţĭ, care va fi autorisatŭ de Metropolitul ca loco-ţiitor al sĕŭ, şi vorŭ alege pe acela care va obţine majoritatea de voturĭ prin scrutin secret; un proces-verbal se va dresa pentru acéstă alegere, sub-scriindu-se de toţĭ alegĕtoriĭ şi va fi înaintat Mitropolituluĭ. Mitropolitul va comunica acésta Ministeruluĭ Cultelor şi va informa despre acésta Exarchul.

Art. 57. Administraţiunea este cea prevĕdută în art. 83 (93). din presenta lege; cât pentru jurisdicţiunea de şi este definită în art. 83, ea nu póte avea de cât uă acţiune împăciuitóre.

In asemenea casurĭ loco-ţiitorul este liberŭ să numéscă ca ajutorŭ pe cine şi câţĭ voesce, dupĕ cum resultă din art. 3 din regulamentul privitorŭ la loco-ţiitorĭ aĭ Archiereilor, la preoţĭ şi mirenĭ.

Art. 58. Loco-ţiitorĭ aĭ Archiereilor potŭ avea relaţiunĭ

cu autoritățile civile, dar sunt ținuțĭ a încunosciința despre acésta pe Archiereul respectivŭ.

Art. 59. Loco-țiitorĭ aĭ Archiereuluĭ suntŭ autorisațĭ a da bule în plășile lorŭ, pe care le priimescŭ de la Consiliul Eparchial.

Art. 60. Loco-țiitorĭ aĭ Archiereilor suntŭ datorĭ a visita credincioșiĭ în plășile lorŭ, a supra-veghia clerul subaltern, pentru îndeplinirea datoriilor lorŭ, a buneĭ ordine și altele ale canónelor. Despre acésta dênșiĭ suntŭ obligațĭ a raporta Archiereuluĭ Eparchial.

Despre stabilirea a alegĕtorilor Eparchialĭ Eclesiasticĭ.

Art. 61. La fiă-care treĭ anĭ, treĭ lunĭ maĭ 'nainte de împlinirea acestuĭ termenŭ, Exarchul trimite circulară către Archiereiĭ, și în lipsa acestuia către loco-țiitorul sĕŭ, dimpreună cu Consiliul Eparchial, invitându-l să reînoéscă listele alegĕtorilor în Eparchiă. In acelașĭ timp Exarchul invită pe Guvernul Princiarŭ ca să permită reînnoirea listelor alegĕtorilorŭ.

Art. 62. Dupĕ priimirea scrisóreĭ a Ecsarchuluĭ precum și a autorisațiuneĭ Ministeruluĭ Cultelor, Archiereul Eparchial saŭ loco-țiitorul sĕŭ trimite circulară către loco-țiitorĭ aĭ Archiereilorŭ ca să întocméscă liste a tutulorŭ alegĕtorilorŭ pe fiă-care plasă și împreună cu toțĭ preoțiĭ din plasă.

Art. 63. Aceste liste vorŭ conține numele a tutulorŭ preoților din plășĭ; asemenea vorŭ conține dela unu pînă la treĭ numele mirenilor din tóte orașele și sate dupĕ populațiunea plășeĭ, aceștĭ vorŭ trebui să fie din locuitoriĭ notabilĭ, să fie creștinĭ ortodocșĭ, supușĭ bulgarĭ și în vârstă de 30 de anĭ.

Art. 64. Aceste liste a alegĕtorilorŭ se vorŭ iscălĭ și sigila de loco-țiitorul a Archiereuluĭ; acesta le va trimite la fiă-care comună din plașile luĭ, cu îndatorire ca în timp de o săptămână dela primirea sa, să întrunéscă pentru alegerea a treĭ preoțĭ și treĭ mirenĭ cu votul secretŭ și cu majoritate de voturĭ pentru care se vorŭ încheia unŭ proces-

verbal despre alegere, sub-scriindu-lŭ și întărindu-lŭ cu pecetea Comuneĭ pe care-lŭ vorŭ trimite loco-țiitorúluĭ Archiereuluĭ.

Art. 65. Loco-țiitoruluĭ al Archiereuluĭ priimind scrisorile cu listele alegĕtorilorŭ de prin Comune invită pe preoțĭ din centru, împreună cu aceĭ din plășĭ și în presența tuturorŭ, desface scrisorile cu listele alegĕtorilorŭ, numĕră Comunele și proclamă pe aceĭ treĭ preoțĭ și treĭ mirenĭ, care prin votul secretŭ aŭ obținut cele maĭ multe voturĭ de alegĕtorĭ Eparchialĭ.

In casŭ când în centrul plășeĭ nu s'arŭ găsi de cât unul saŭ duoĭ preoțĭ, loco-țiitorul al Archiereuluĭ este obligat a chiema din satele vecine, treĭ preoțĭ ca să fie presențĭ la numĕrarea. Pentru aceste alegerĭ se face o încheere de loco-țiitorul a Archiereuluĭ, sub-scrisă de tótă adunarea, întărită cu sigiliul loco-țiitorŭ, precum a Comuneĭ și să înaintéză Archiereuluĭ al Eparchieĭ saŭ loco-țiitorul sĕŭ, cu listele alegĕtorilorŭ ale Comuneĭ, ca dovadă că aleșiĭ aŭ fost legalminte numițĭ.

Art. 66. Dupĕ priimirea listelorŭ a aleșilorŭ sub-semnate de loco-țiitorŭ și de tótă adunarea, Archiereul Eparchial saŭ loco-țiitorul săŭ împreună cu consiliul Eparchial, dupĕ ce recunósce validitatea alegerilorŭ, închee unŭ protocol în acéstă privință. Listele alegerilorŭ, dênsul le păstréză în archivele sale și comunică Ministeruluĭ Cultelorŭ numele alegĕtorilorŭ și în acelașĭ timpŭ scrie alegĕtorilor recunoscuțĭ, fiă-căruia în parte, un actŭ doveditorŭ cu care el se va presenta în cursul celorŭ treĭ anĭ în reședința Eparchieĭ în soborul alegerilorŭ.

Art. 67. Daca în cursul a perioduluĭ de treĭ anĭ vre unul din alegĕtorĭ móre saŭ se mută în altă localitate, imediat se va însciința Archiereul Eparchial care va convoca Membriĭ Consiliuluĭ Eparchial pentru alegerea cu votul secretŭ și cu majoritatea de voturĭ a unuĭ din membriĭ carĭ în alegerea trecută obținuse cele maĭ multe voturĭ din Comunele care aparțin plășeĭ alegĕtorilor, în locul căruia dênsul se alege : Alesul va sta în locul reposatuluĭ saŭ mutatuluĭ

cât timp ar fi fost să subsiste predecesorul sěŭ adică treĭ anĭ şi el póte să fie ales pentru viitórea sesiune, pe termen de treĭ anĭ la alegerile generale, în conformitatea art. 65 şi 66.

CAPITOLUL VIII.

Despre alegerea preoţilor enorialĭ

Art, 68. Preotul fără enorie nu se póte chirotonisi, pentru alegerea preotuluĭ enorial Archiereul scrie la loco-ţiitorul seŭ să învite pe toţĭ preoţiĭ, diaconĭ, mirenĭ, fruntaşĭ, dupre avere şi persónele instruite din ecea enorie, pentru care o să se alégă preotul, ca să se adune Sub-Preşedinţa loc-ţiitoruluĭ a Archiereuluĭ şi să alégă cu votul secret în biserică, pe unul din preoţiĭ care doresce a fi preot la acea enorie. Dupe alegerea imediat se va face douĕ incheeri din care una se va trece în condica bisericeĭ, şi alta se va inscri în condică separată şi se va subsemna de toţĭ alegatorĭ presenţĭ. Incheerea inscrisă în registrul separat, imediat se va trimite ArchiereuluĭEparchial cu petiţiunea din partea locoţiitoruluĭ Archiereuluĭ pentru recunóscerea şi numirea preotuluĭ ales.

Art. 69. Pentru a fi ales preotul enorial trebue să insuşéscă condiţiunile următóre :

a) Să fie membru bisericeĭ ortodoxe bulgare;

b) Se aibă vârsta de 25 anĭ;

c) Se fie născut bulgar; dacă enoria este curat bulgară saŭ mixtă cu alte culte este obligat să scie corect limba Bulgară şi limba celor din urmă;

d) Trebue să aibă un certificat că a terminat unul din institutele Eclesiastice;

e) Să fiă credincios bisericeĭ bulgare.

f) Să fiă de o conduită nereproşabilă;

g) Să se bucure de opiniune publică ca om bun şi onest printre creştinĭ şi ne creştinĭ.

h) Să aibă certificatul preotuluĭ constatând săvârşirea confesiuneĭ şi că nu are dupĕ legea bisericéscă nicĭ un ob-

stacol de a primi darut sânt, și să nu fi post lipsit vr'o dată de drepturile cetățenescĭ.

(Observație la litera d) Pentru moment se póte da darul sânt persónelor cari n'aŭ săvârșit cursul teologic, dar care trebue să fie în destul preparat pentru a putea priimi Darul Sânt.

Art. 70. Archiereul dupe primirea supliceĭ a alesuluĭ convócă imediat Consiliul Eparchial și dupe citirea a supliceĭ în presența tuturor; dacă alesul însușesce condițiunile cerute de lege și dacă alegerile aŭ fostŭ făcute în regulă se va face o încheere despre acésta, archiereul pe lângă săvêrșirea a ceremonielor religióse și a instalăreĭ a preotuluĭ ales în enorie se va comunica despre acésta Ministeruluĭ cultelor pentru înscrierea în liste a preoților pe noul ales; dacă alegerea n'a fost în regulă enoria va fi invitată să facă nouĕ alegere.

Art. 71. Dacă înaintea hierotonisireĭ s'ar ivi vr'o reclamațiune semnată cel puțin de 5 chreștinĭ enorialĭ saŭ alte persóne onorabile conținênd adevĕrate motive, prin care legile bisericescĭ poprescŭ hirotonisirea, în asemenea casŭ hirotonisirea se va suspenda și părțile se vor chema grabnicŭ înaintea consiliuluĭ Eparchial, convocat sub-Președința Archiereuluĭ; probându-se reclamațiunea se va da ordine pentru nouă alegere, iar neprobându-se chirotonia se va sĕvêrși în ambele casurĭ se va face un protocol pe basa căruia se vor arĕta motivele deliberațiuneĭ.

PARTEA II.

Despre drepturile și datoriele.

Art. 72. Exarcul împreună cu St. Sinod în ținutul Exarhatuluĭ și fie-care Archiereŭ în Eparchia sa 'șĭ aŭ drepturile și datoriĭ egale, lucrédă și îndeplinescŭ tóte ce le este încredințat ca Episcopĭ și păstorĭ asupra turmeì chreștine, în Episcopatul lor și maĭ cu deosebire.

(Va urma)

Actŭ de donațiune (1)

Prin care sub-semnații locuitorĭ din comuna Ghidici, plasa Balta, județul Dol-jiŭ, declarămŭ şi recunóşcem că, Biserica din comuna nóstră fiind în lipsă de Preotŭ de unŭ timpŭ maĭ multŭ de cincĭ-spre-ḑece anĭ, în scopul ca acéstă sfântă Biserică să devină în starea de maĭ nainte, comuna aŭ întreținutŭ în seminariul Eparchieĭ cu a sa cheltuială pe tânărul seminaristŭ Predescu Anastasiu, care terminêndŭ studiele sale, Prea Sânțitul Episcopŭ de Rômnicŭ, nu-'lŭ admite la chirotonie pe motivŭ că Biserica fiind săracă, Preotul nu va avea cu ce să trăéscă, sub-semnații, în cualitatea nóstră de fruntașĭ aĭ comuneĭ, spre a nu ne rătăci în credințele nóstre religióse, şi spre a înlesni chirotonia de Preotŭ a numituluĭ seminaristŭ. De a nóstră bună voe şi ne siliți de nimenĭ donămŭ irevocabilĭ bisericeĭ din comuna nóstră Ghidici, carea primeşce prin Epitropiĭ sĕĭ legalĭ, de fie-care din noĭ câte un pogonŭ pămêntŭ de muncă, din pămênturile ce avem în hotarul aceĭ comune Ghidici, pămênturĭ din care mĕsurându-se la o parte şépte-spre-ḑece pogóne (17) pe care le donăm Bisericeĭ, le vom despărți prin movilițe, numindu-se în viitor pămêntul Bisericeĭ Ghidici.

Dreptŭ care am formatŭ acestŭ actŭ de Donațiune semnat cu mânile nóstre, ceĭ care am ştiutŭ carte, iar care nu am ști-

(1) Acest act de donațiune este trimis în copie, spre publicare, de P. S. Iosif Episcopul Râmniculuĭ și Nouluĭ Severin, cu adresa No. 918 din 28 Aprilie anul curent.

utŭ ne-am iscălitŭ prin scriitorĭ, rugândŭ și pe onorabilul Trib. de Notariatŭ Dol-jiŭ, de l'a investitŭ cu formele legale.

Cele șépte-spre-ḑece pogóne pământŭ le destinam cu (1) suma de leĭ noĭ optŭ-sute, de la care sumă să se pótă lua taxa registrăreĭ cuvenită fisculuĭ la acéstă Donațiune.

1883, Februarie 8.

Florea Mirea	*Ioan I. Vasile*
Ioan I. Tomescu	*Iacov I. Vasile*
Stan Cărstea	*Mitrică P. Butoĭ*
Gheorghe I. Vasile	*Gheorghe Iacov*
Iancu I. Bora	*Florea N. Butoĭ*
Gheorghe M. Cârneanu	*Ioan Poenariŭ*
Iacov I. Spulberu	*Mitranu I. Bora*
Ivan Cârcelu	*Pătru Oprea Afrenie*

Sub-semnațiĭ Epitropĭ aĭ Bisericeĭ din comuna Ghidici, declarămŭ că priimimŭ în numele și pentru ḑisa Biserică donațiunea celor șépte-spre-ḑece pogóne pamêntŭ ce sa face prin acestŭ actŭ de locuitorĭ coprinșĭ întrênsul.

Epitropi { *Ilie Ilie Vasile*, *Ioan Barbu* }

ROMÂNIA

Tribunalul Dol-jiŭ.

Secția Comercială și de Notariat.

Președința D-luĭ *C. D. Stefanu,* Președinte.

Membriĭ presențĭ, { *P. Pesicu*, *A. Crasnariŭ* }

D-nul Membru *Viișoreanu* absente motivatŭ.

Astă-ḑĭ 10 Februarie 1883 s'a presentatŭ înaintea Tribunaluluĭ donatoriĭ Florea Mirea, Ioan I. Tomescu, I. I. Grosanu, Stan Cârstea, Gheorghe I. Vasile, Iancu I. Bora, Gheorghe M. Carneanu, Iacov I. Spulberu, Ivan Carcelu, Ioan I. Vasile, Iacov I. Vasile, Mitrică P. Butoĭ, Gheorghe Iacov, Florea N. Butoĭ, Ioan Poenariŭ, Mitran T. Bora și Patru Oprea Afre-

(1) Se vede că voesce a ḑice : le prețuim leĭ noĭ 800.

nie, s'a presentatŭ aseminea Ilie Ilie Vasile şi Ioan Barbu Epitropi Bisericiĭ din comuna Ghidici, către care se face Donaţiunea, toţĭ în persónă, cerêndŭ în unire a se da autenticitatea şi transcripţiunea acestuĭ actŭ de donaţiune în presenţa parţilor, s'a cititŭ din cuvêntŭ în cuvêntŭ acestŭ actŭ de donaţiune, a căruia coprindere o susţinură şi Verbalŭ, declarând Donatori că actul este făcutŭ din libera voinţă, fiind scrişĭ de altă persónă, şi sub-scrişĭ de ceĭ patru dintêiŭ cu propriele lor semnaturĭ, iar ceĭ-l'alţĭ treĭ-spre-ḑece, declarară că sunt sub-scrişĭ prin altă persónă, de óre-ce dênşiĭ nu ştiŭ carte, cerêndŭ şi verbalu a se autentica şi transcrie actul, Epitropi numiţĭ maĭ susŭ, declară că în numele şi pentru Biserica din comuna Ghidici, primescŭ donaţiunea celor şépte-spre-ḑece pogóne pămêntŭ ce să face prin acestŭ actŭ, de locuitorĭ coprinşĭ întrânsul, acceptaţiune care să vede făcută de numiţiĭ Epitropĭ şi în josul actuluĭ acesta de Donaţiune.

Tribunalul, în faţa acestor declaraţiunĭ şi Conform Art. 1171, Codul Civil dă autenticitatea legală acestuĭ actŭ de Donaţiune, iar în puterea Art. 722 procedura civilă combinatŭ cu Art. 818 Codul Civil ordónă transcripţiunea luĭ în registrul respectivŭ, fiind respunsă şi taxa registrăreĭ cu recipisa No. 10371/83 în suma de leĭ 51.

(Semnaţı) : *C. D. Stefanescu, P. Plesca. Crăsnariŭ.*

(L S. T.).

p. Grafier, *Amjiulescu*

Să atestă că acestŭ actŭ saŭ trecutŭ în registru de transcripţiuneĭ sale No. 119.

1883, Februarie 10.

Volumul I

p. Grafier, *M. Amjiulescu*

(L. S. T.).

ROMÂNIA

Direcţia Cancelarieĭ Sf. Episcopiĭ Rômnicu Noul-Severin.

Acéstă copie fiind comformă cu originalul se atestă.

p. Directore : *I. Orleanu*

1883, Apriliŭ 28.

Cronica Eclesiastică

Deschiderea Sântuluĭ Sinod. Sâmbata la 14 ale curenteĭ s'a făcut deschiderea sesiuneĭ de primă-vară a Sântuluĭ Sinod al Bisericeĭ autocefale ortodoxe Române.

Inaintărĭ şi schimbărĭ în ierarchia Bisericeĭ Rusă. In anul expirat 1882, dupe jurnalul eclesiasticŭ din Petersburg — Церковный Вѣстникъ (1), saŭ făcut cincĭ înaintarĭ la trépta archieréscă cu titlul de Episcopĭ a cincĭ localităţĭ din Rusia, cu îndatorirea de Vicarĭ în realitate : 2 a Mitropolieĭ de S. Petersburg şi 3 a altor 3 Episcopiĭ. Deaseminea s'aŭ făcut 26 de permutărĭ dela o Eparchie la alta, dintre care cele maĭ însemnate sunt : 1) Platon Archiepiscopul de Cherson a trecut în calitate de Mitropolit la Mitropolia de Kiev; 2) Ionichie Archiepiscopul şi Exarcul Gruzieĭ (Georgia), a trecut ca Mitropolit la Mitropolia de Moscva; 3) Archiepiscopul Dimitrie, a trecut dela Episcopia de Voline lacea de Cherson; 4) Pavel Archiepiscopul de Kişinăŭ a trecut la exarchatul Gruzieĭ; 5) Sergiŭ Archiepiscopul de Cazan a tre-cut la Episcopia de Kişinăŭ; 6) Paladiŭ Archiepiscopul de Rézan a trecul la Episcopia de Cazan; 7) Tichon Archiepiscopul de Saratov a trecut la Episcopia de Voline; 8) Episcopul de Voloţic-Victorin fu permutat la Episcopia de Podolţic etc. etc.

Interesele Rusieĭ în Ierusalim. Jurnalul Московскій Вѣдомость, arată că interesele Rusieĭ respectiv de Biserica Ierusalimuluĭ sunt cu totul alt-fel de cum sunt în raport către tóte cele-lalte bisericĭ din răsaritŭ : aicĭ ea nu este numaĭ de aceiaşĭ credinţă şi protectarea cea maĭ puternică, ci are deosebite datoriĭ către ea. In acéstă biserică sunt cele maĭ sânte locurĭ

(1) No. 1 dela 1 Ianuariŭ 1883.

preţióse pentru tótă lumea creştină ortodoxă, care se întreţin, cu deosebire, cu mijlóce din Rusia. Rusia nu póte adera la pretenţiunile grecilor, că aceste sânte locurĭ ar aparţinea numaĭ naţiuneĭ lor; Rusia a întreprins resbelul dela Crimeea pentru ele, iar nu pentru a fi opresate de grecĭ. Invirtutea acestora, precum şi a sacrificielor făcute, şi care se fac şi astădĭ de către poporul rusŭ, Rusia nu póte privi cu indiferenţă interesul ortodoxieĭ, care în urmarea neînţelegerilor din acéstă Biserică, se periclitéză. Ea va lua parte activă la controlarea cheltuelelor şi a veniturilor oferite de poporul rusŭ. (Ц. В.)

O telegramă din Petersburg cu data din 15 (27) Maiŭ anunţă că Rusia protege alegerea ex-Mitropolituluĭ Serbieĭ Michail ca Patriarchŭ alŭ Ierusalimuluĭ. Resistenţa Eventuală a Porţeĭ va fi înlăturată prin asigurarea că Mitropolitul Michail va deveni supus turc. [Telegraful].

Caracterul relaţiunilor Bisericeĭ ruse cu Biserica romană. Cu Vaticanul, ḑice acelaşĭ jurnal din Moscva — noĭ putem a fi în amiciţie nu în baza convenţiunilor, ci din contră ca nicĭ o condiţiune contractată să nu fie între el şi noĭ. Numaĭ pe încrederea reciprocă personală pot fi susţinute bunele nóstre relaţiunĭ cu capul bisericeĭ romane. Noĭ nu'ĭ lăsăm autoritatea în imperiul nostru, dar nicĭ nu suntem contra disposiţiunelor luĭ în sensul şi spiritul curat bisericescŭ . . . Pe cât să scie, nicĭ o obligaţiune scrisă între Vatican şi Biserica nóstră nu esistă.

O serbare. La 26 Decembre (anul expirat) inplinindu-se una sută anĭ dela nascerea ilustruluĭ prelatŭ al bisericeĭ rusă — mitropolitul de Moscva Filaret, a avut locŭ o strălucită serbare, nu numaĭ în Moscva, ci şi în tótă Rusia. Serbarea s'a celebrat maĭ ântêiŭ prin privigherĭ şi parastase în bisericĭ, iar după aceea prin intrunirĭ, în diferite locurĭ, a cleruluĭ şi a o mulţime de bărbaţĭ insemnaşĭ şi de şciinţă, la care s'aŭ ţinut disertaţiĭ asupră a diferite sujete. În Moscva serbarea a ţinut până la 6 séŭ 9 Ianuarie (Церк. Вѣст.).

† Silvestru B. Piteşténu.